



SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

II. ÚS 382/2013-82

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 30. septembra 2014 v senáte zloženom z predsedu Ladislava Orosza a zo sudcov Sergeja Kohuta (sudca spravodajca) a Lajosa Mészárosa prerokoval prijaté sťažnosti obchodnej spoločnosti Rapid life životná poisťovňa, a. s., Garbiarska 2, Košice, zastúpenej Advokátskou kanceláriou JUDr. Daniel Blyšťan s. r. o., Rastislavova 68, Košice, konajúcou prostredníctvom konateľ a advokáta JUDr. Daniela Blyšťana, vo veci namietaného porušenia základných práv podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 1 a 2 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd, ako aj práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom a rozhodnutiami Okresného súdu Lučenec sp. zn. 17 Er 1101/2010 z 19. januára 2011 a sp. zn. 12 Er 286/2011 z 18. mája 2011, postupom a rozhodnutiami Krajského súdu v Banskej Bystrici sp. zn. 1 CoE 171/2011 z 23. júna 2011 a sp. zn. 1 CoE 418/2011 z 8. augusta 2011 a postupom a rozhodnutiami Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 6 Cdo 1/2012 z 21. marca 2012 a sp. zn. 5 Cdo 112/2012 z 22. novembra 2012 a takto

r o z h o d o l :

1. Základné práva obchodnej spoločnosti Rapid life životná poisťovňa, a. s., podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd, ako aj právo podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom a rozhodnutiami Krajského súdu v Banskej Bystrici sp. zn. 1 CoE 171/2011 z 23. júna 2011 a sp. zn. 1 CoE 418/2011 z 8. augusta 2011 a postupom a rozhodnutiami Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 6 Cdo 1/2012 z 21. marca 2012 a sp. zn. 5 Cdo 112/2012 z 22. novembra 2012 p o r u š e n é n e b o l i .

2. Sťažnostiam obchodnej spoločnosti Rapid life životná poisťovňa, a. s., vo zvyšnej časti n e v y h o v u j e .

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) uznesením č. k. II. ÚS 382/2013-27 z 10. júla 2013 spojil na spoločné konanie a podľa § 25 ods. 3 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) prijal na ďalšie konanie sťažnosti obchodnej spoločnosti Rapid life životná poisťovňa, a. s., Garbiarska 2, Košice (ďalej len „sťažovateľka“), vo veci namietaného porušenia jej základných práv podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 1 a 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“), ako aj práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom a rozhodnutiami Okresného súdu Lučenec (ďalej len „okresný súd“) sp. zn. 17 Er 1101/2010 z 19. januára 2011 a sp. zn. 12 Er 286/2011 z 18. mája 2011 (spolu ďalej

len „napadnuté rozhodnutia okresného súdu“), postupom a rozhodnutiami Krajského súdu v Banskej Bystrici (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 1 CoE 171/2011 z 23. júna 2011 a sp. zn. 1 CoE 418/2011 z 8. augusta 2011 (spolu ďalej len „napadnuté rozhodnutia krajského súdu“) a postupom a rozhodnutiami Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) sp. zn. 6 Cdo 1/2012 z 21. marca 2012 a sp. zn. 5 Cdo 112/2012 z 22. novembra 2012 (spolu ďalej aj „napadnuté rozhodnutia najvyššieho súdu“).

2. Sťažovateľka ako subjekt podnikajúci v oblasti poisťovníctva uzavrela s povinnými poistné zmluvy, v ktorých boli dojednané tzv. rozhodcovské doložky, podľa ktorých všetky spory súvisiace s týmito poistnými zmluvami budú riešené pred rozhodcovským súdom. Sťažovateľka si následne pred rozhodcovským súdom uplatnila svoje nároky voči povinným a tieto jej boli priznané rozhodcovskými rozsudkami (rozsudky Arbitrážneho súdu Košice sp. zn. 2 C 56/2009 zo 6. mája 2010 a sp. zn. 2 C 1453/2009 z 8. marca 2010 o uložení povinnosti povinným zaplatiť sťažovateľke dlžné poistné s úrokom z omeškania a trovy rozhodcovského konania), na základe ktorých ako exekučných titulov podala návrhy na vykonanie exekúcií voči povinným. Okresný súd právo sťažovateľky na výkon vykonateľných rozhodnutí odoprel, keď o žiadostiach exekútora o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie rozhodol svojimi uzneseniami tak, že ich zamietol. Rozhodnutiam okresného súdu predchádzalo dožiadanie adresované súdnemu exekútorovi, aby predložil poistnú zmluvu a všeobecné poistné podmienky. Následne okresný súd vykonal preskúmanie a vyhodnotenie obsahu listín, teda dokazovanie bez ďalšej účasti sťažovateľky. Podstatou argumentácie okresného súdu pri zamietnutí žiadostí o vydanie poverenia bol názor, že rozhodcovská doložka bola už v čase jej uzatvárania neprijateľnou zmluvnou podmienkou a ako taká bola už od počiatku neplatná v zmysle § 53 ods. 4 Občianskeho zákonníka účinného v čase uzatvárania zmluvy. Rozhodcovské konanie, ktorého výsledkom bol exekučný titul, sa teda uskutočnilo bez riadneho zmocnenia zo strany zmluvných strán a rozhodcovský rozsudok vydaný v takomto konaní nemôže byť riadnym exekučným titulom na vykonanie exekúcie. V dôsledku toho považoval okresný súd exekučný titul za materiálne nevykonateľný a absenciu tejto vlastnosti za neodstrániteľnú prekážku brániacu vo vykonaní exekúcie. Skutkové zistenia okresného súdu nemala sťažovateľka možnosť procesným spôsobom vyvrátiť, pretože

exekučný súd, aj keď zjavne dokazoval, nenariadil pojednávanie. Na odvolanie sťažovateľky reagoval odvolací súd tak, že uznesenia okresného súdu svojimi uzneseniami potvrdil. Najvyšší súd namietanými uzneseniami dovolania sťažovateľky odmietol ako procesne neprípustné.

Podstata argumentácie sťažovateľky spočíva v tvrdení, že všeobecné súdy v exekučnom konaní o jej žiadostiach o udelenie poverenia rozhodli bez jej účasti, vykonali dokazovanie, ku ktorému sa sťažovateľka nemala možnosť vyjadriť, a rozhodli bez nariadenia pojednávania. Takýto postup je podľa sťažovateľky v rozpore so zákonom. V tejto súvislosti sťažovateľka poukázala *„na dnes už zrušené ust. § 253 ods. 2 O. s. p., podľa ktorého predseda senátu v exekučnom konaní nariadil pojednávanie, len ak to považoval za potrebné alebo ak to ustanovil zákon. Toto ustanovenie slúžilo exekučným súdom ako procesný podklad pre nenariadenie pojednávanií. Platné znenie O. s. p. a EP v súčasnosti takéto ustanovenie nemá. Exekučný súd je preto povinný na vykonanie dokazovania nariadiť pojednávanie, pričom tento postup je v súlade s ustálenou judikatúrou Ústavného súdu.“*.

K právnomu názoru dovolacieho súdu v otázke nariadenia pojednávania v exekučnom konaní sťažovateľka uvádza, že tento je *„v priamom rozpore s ustálenou judikatúrou Ústavného súdu. Najvyšší súd Slovenskej republiky ako orgán, ktorý je taktiež orgánom ochrany nielen zákonnosti, ale aj ústavnosti, neposkytol sťažovateľovi ochranu práva na súdnu ochranu, práva na spravodlivý proces a práva na zákonného sudcu odmietnutím aplikácie zásad podľa vyššie cit. rozhodnutia Ústavného súdu SR sp. zn. III. ÚS 60/2004... Z tohto pohľadu sú rozhodnutia dovolacieho súdu a odvolacieho súdu arbitrárne a nepreskúmateľné.“*.

Napadnutým rozhodnutiam najvyššieho súdu sťažovateľka vytýka ich arbitrárnosť a nepreskúmateľnosť pre nedostatok odôvodnenia v otázke týkajúcej sa prípadu, keď pri vydávaní poverenia na vykonanie exekúcie súd nevykonáva dokazovanie. Konkrétne sťažovateľka uvádza: *„Nepreskúmateľnosť rozhodnutia spočíva aj v tom, že Najvyšší súd nevymedzil hranice dokazovania, teda nevymedzil, čo sa v súlade s jeho právnym názorom*

má považovať za dokazovanie a aký postup súdu už dokazovaním nie je.“ Podľa názoru sťažovateľky „Exekučné súdy mali správne vykonať riadne dokazovanie na pojednávaní podľa klasických procesných pravidiel (§ 122 a nasl. OSP), a to za účasti oboch účastníkov a na pojednávaní. Ak by tak exekučné súdy konali, musel by byť exekučný súd správne obsadený sudcom a nie vyšším súdnym úradníkom. Okolnosť, že Okresný súd... takto nekonal, znamená porušenie práva sťažovateľa na zákonného sudcu. Porušenie práva sťažovateľa... podľa čl. 48 ods. 1 ústavy je teda dôsledkom porušenia ostatných namietaných základných práv sťažovateľa.“

Sťažovateľka tiež namieta príliš formalistický postup všeobecných súdov pri aplikácii právnych noriem zameraných na ochranu spotrebiteľa. V súvislosti s touto námietkou argumentuje: *„Ak... všeobecné súdy aplikovali vnútroštátne normy zamerané na ochranu spotrebiteľa, ktorých východiskom je Smernica 93/13/EHS, boli povinné interpretovať a aplikovať právne normy v súvislostiach a s prihliadnutím na zámer smernice obsiahnutý v jej 19 odôvodnení, ktorý sa poisťných zmlúv vyslovene dotýka. Namiesto toho súdy postupovali svojvoľne a mechanicky bez toho, aby zohľadnili odlišnosti prípadu a skutočný zámer Smernice 93/13/EHS... Súdy prijali svoje právne závery bez toho, aby preskúmali, či dotknutá zmluvná podmienka v poisťnej zmluve sťažovateľa nepodlieha výnimke uvedenej v smernici. V tomto bode sa jedná zjavne o interpretačnú ľubovôľu súdov.“*

3. Vychádzajúc z uvedených skutočností, sťažovateľka navrhuje, aby ústavný súd vyslovil, že postupom a napadnutými rozhodnutiami okresného súdu, krajského súdu a najvyššieho súdu boli porušené jej základné práva podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 1 a 2 ústavy a čl. 36 ods. 1 listiny a jej právo podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, aby napadnuté rozhodnutia okresného súdu, krajského súdu a najvyššieho súdu zrušil a veci vrátil na ďalšie konanie a aby jej priznal úhradu trov právneho zastúpenia.

4. Na základe žiadosti ústavného súdu sa k veci písomne vyjadrili všetci účastníci konania: okresný súd, zastúpený jeho podpredsedom JUDr. Jánom Šulajom, listom sp. zn. Spr 947/2013 z 11. septembra 2013; krajský súd, zastúpený jeho podpredsedom

JUDr. Jaroslavom Gallom, listom sp. zn. Spr 1188/13 z 3. septembra 2013; najvyšší súd, zastúpený podpredsedníčkou JUDr. Jarmilou Urbancovou, listom č. k. KP 3/2013-48 z 15. júla 2014, ako aj sťažovateľka stanoviskom k uvedeným vyjadreniam z 5. augusta 2014.

4.1 Podpredseda okresného súdu vo svojom vyjadrení k veci uviedol:

«Postup Okresného súdu Lučenec bol plne v súlade s príslušnými zákonnými ustanoveniami zákona č. 233/1995 Z. z. o súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti v platnom znení. Po podaní žiadosti súdneho exekútora o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie súd preskúmal žiadosť o udelenie poverenia, návrh na vykonanie exekúcie ako aj exekučný titul z hľadiska ich súladu so zákonom. Súd zároveň skúmal, či návrh na vykonanie exekúcie má všetky náležitosti, či je k návrhu pripojený exekučný titul opatrený potvrdením (doložkou) o vykonateľnosti, či je exekučný titul materiálne vykonaný, či sú oprávnení a povinní osobami uvedenými v exekučnom titule a či sú splnené všeobecné podmienky konania v zmysle § 103 O. s. p. V štádiu pri ktorom súd skúma, či žiadosť o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie alebo návrh na vykonanie exekúcie alebo exekučný titul nie sú v rozpore so zákonom (§ 44 ods. 2, Exekučného poriadku), sa vychádza z tvrdení oprávneného v návrhu na vykonanie exekúcie a z exekučného titulu samotného. V tomto štádiu súd nevykonáva dokazovanie, ako procesnú činnosť súdu osobitne upravenú v ustanoveniach § 122 až 124 O. s. p., postačujúce je ak sú rozhodujúce skutočnosti dostatočne osvedčené okolnosťami vyplývajúcimi zo spisu vrátane do neho založených listín. Vzhľadom na to, že oboznamovanie s obsahom listín, ktoré je zamerané na posúdenie splnenia podmienok konania a predpokladov pre vyhotovenie žiadosti súdneho exekútora o poverenie na vykonanie exekúcie sa nemusí vykonávať na pojednávaní za prítomnosti oprávneného a povinného. V štádiu posudzovania splnenia zákonných predpokladov pre poverenie súdneho exekútora na vykonanie exekúcie sa exekučný súd okrem iného zaoberá aj tým, či k návrhu na vykonanie exekúcie bol pripojený exekučný titul. Exekučný súd je už v štádiu tohto posudzovania povinný ex offo skúmať, či rozhodnutie uvedené v návrhu na vykonanie exekúcie bolo vydané orgánom s právomocou na jeho vydanie a či rozhodnutie je z hľadísk zakotvených príslušných právnych predpisoch vykonateľné tak po stránke formálnej (z pohľadu právneho predpisu upravujúceho konanie

v ktorom bolo vydané) ako aj po stránke materiálnej (z aspektu obsahových náležitostí rozhodnutia - určitosti zrozumiteľnosti, presnosti subjektov, vyjadrenia uloženej povinnosti a podobne). V rámci tohto skúmania nie je exekučný súd oprávnený posudzovať vecnú správnosť rozhodnutia. Exekučný súd nedisponuje právomocou rušiť či meniť rozhodnutie, ktoré exekučným titulom a nemôže ani naprávať chyby a nedostatky exekučného titulu. Na druhej strane však ak oprávnený v návrhu na vykonanie exekúcie označí za exekučný titul rozsudok, je exekučný súd tak v prípade všeobecného súdu ako aj rozsudku rozhodcovského súdu povinný skúmať, či ide o rozsudok vykonateľný (§ 39 ods. 2, § 41 Exekučného poriadku) v rámci toho exekučný súd skúma, či rozsudok vydal orgán s právomocou vydať takýto rozsudok. Pri skúmaní či rozhodnutí rozhodcovského súdu uvedené v návrhu na vykonanie exekúcie je vykonateľné, je exekučný súd oprávnený riešiť otázku, či rozhodcovské konanie prebehlo na základe uzatvorenej rozhodcovskej zmluvy. Pokiaľ v určitej veci nedošlo k uzatvoreniu platnej rozhodcovskej zmluvy, nemohol spor prejednať rozhodcovský súd a v takom prípade nemohol ani vydať rozhodcovský rozsudok. V predmetnej veci bol preto plne opodstatnený, a zákonom podložený postup exekučného súdu, ktorý po podaní žiadosti súdneho exekútora o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie skúma, či bola platne uzatvorená rozhodcovská zmluva. Uvedený postup exekučného súdu nebol posudzovaním vecnej správnosti rozsudku rozhodcovského súdu a nesmeroval k „zrušeniu“ tohto rozhodnutia. Exekučný súd iba skúmal, či oprávnenou predložený rozhodcovský rozsudok je vykonateľný exekučný titul medzi iným či ho vydal rozhodcovský súd s právomocou prejednať taký spor pri riešení tejto otázky nebol exekučný súd viazaný tým, ako ju riešil rozhodcovský súd. V rámci daného exekučného konania preto exekučný súd bol oprávnený skúmať rozhodnutie označené v exekučnom konaní ako exekučný titul z hľadiska, či nejde o rozhodnutie ničotné, ktoré nevyvoláva žiadne právne účinky. Uvedený procesný postup exekučného súdu bol predmetom posudzovania tak v odvolacom ako aj v dovolacom konaní a súdmi vyššej inštancie posúdený ako správny.

Z uvedeného dôvodu Okresný súd Lučenec preto považuje sťažnosť sťažovateľa za neopodstatnenú, nakoľko v konaní Okresného súdu Lučenec sp. zn. 17Er/1101/2010 a 12Er/286/2011 k porušeniu jeho práv nedošlo.»

4.2 Podpredseda krajského súdu vo svojom vyjadrení k veci okrem iného uviedol:

«Z obsahu sťažnosti vyplýva, že jej podstatou je nesúhlas sťažovateľky s postupom krajského súdu, ktorý na odvolanie sťažovateľky proti uzneseniu okresného súdu, uznesenie súdu prvého stupňa, ktorým bola zamietnutá žiadosť súdneho exekútora o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie, ako vecne správne potvrdil, pričom sa stotožnil s jeho vecným posúdením a rozhodnutím o časti exekučného titulu (rozhodcovského rozsudku) so záverom, že rozhodcovský rozsudok bol vydaný na základe neplatnej rozhodcovskej doložky, a preto nie je spôsobilým exekučným titulom. V nadväznosti na to, sťažovateľka nesúhlasila s hodnotením vykonaného dokazovania a právnym názorom krajského súdu, teda s jeho interpretáciou a aplikáciou príslušných zákonných ustanovení v jej exekučnej veci, poukázala na to, že súd prvého stupňa nedisponoval rozhodcovským spisom, nerešpektoval procesné pravidlá o dokazovaní, rozhodol bez účasti oprávneného a bez nariadenia pojednávania, prostredníctvom vyššieho súdneho úradníka...

V reakcii na námietky sťažovateľky je... potrebné uviesť, že nie je dôležité, či a do akej miery je napadnutý výklad danej problematiky odvolacím súdom optimálny, ale iba či nie je interpretáciou natoľko extrémnou, a teda svojvoľnou, že by vybočovala z postulátov spravodlivého procesu vyplývajúcich z čl. 46 ods. 1 ústavy. Základné právo na súdnu ochranu v zmysle čl. 46 ods. 1 ústavy nemôže byť porušené iba tou skutočnosťou, že sa všeobecné súdy nestotožnia vo svojich záveroch s požiadavkami účastníka konania. Odvolací súd konal v medziach svojej právomoci, keď príslušné ustanovenia podstatné pre posúdenie veci interpretoval a aplikoval a jeho úvahy vychádzajú z konkrétnych faktov, sú logické, a preto je potrebné ich považovať za legitímne a právne akceptovateľné. Vzhľadom na aplikáciu príslušných ustanovení zákona, a to predovšetkým § 44 ods. 2 Exekučného poriadku, § 45 ods. 1 a 2 zákona o rozhodcovskom konaní, § 53 ods. 4 zákona č. 40/1964 Zb. Občianskeho zákonníka v znení v čase uzatvárania zmluvy, smernice Rady Európskych spoločenstiev č. 93/13/EHS z 5. apríla 1993 o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách a ďalšej súvisiacej legislatívy, ako aj obsahu relevantných dôkazov sú napadnuté uznesenia odvolacieho súdu náležite odôvodnené...

Vo vzťahu k rozhodcovskej doložke, podľa sťažovateľky išlo o individuálne dojednanú rozhodcovskú doložku, a preto súdna kontrola je nedôvodná. Krajský súd sa

primárne zaoberal povahou dojednanej rozhodcovskej doložky. Krajský súd zastáva názor, že v danom prípade spotrebiteľia nemohli ovplyvniť obsah zmluvných ustanovení Všeobecných poistných podmienok, ktoré boli dopredu pripravené dodávateľom. Navyše, aj keby bola rozhodcovská doložka osobitne vyjednaná, spadala by pod súdnu kontrolu, a to s poukazom na závery v rozsudku Súdneho dvora EÚ vo veci C-484/08 Caja de Ahorros y Monte de Piedad de Madrid, v ktorom Súdny dvor riešil práve výklad výnimky zo smernice (týkajúcej sa ceny plnenia). Krajský súd má za to, že individuálne dojednanie (osobitné vyjednanie) má sledovať naplnenie princípu ochrany spotrebiteľa, to znamená, že spotrebiteľ si z určitých dôvodov osobitne vymieňuje nejakú pre neho významnú klauzulu. Dojednanie rozhodcovskej doložky spôsobom, akým bola uskutočnená - predložená povinným osobám, spotrebiteľom, vo vopred pripravenej formulárovej podobe, hoci aj v osobitnej časti Všeobecných poistných podmienok, nie je o individuálne vyjednanom rozhodcovskom konaní, ale o predložení zmluvných podmienok, ktorými oprávnený sledoval formálne ich vylúčenie spod režimu súdnej kontroly, tzv. neprijateľných zmluvných podmienok, čo samo o sebe možno hodnotiť ako nekalú obchodnú praktiku v zmysle cieľov Smernice č. 2005/29/ES o nekalých obchodných praktikách.

Inštitút individuálne dohodnutej podmienky je treba vykladať v súlade s cieľom smernice, podľa ktorej sa podmienka nepovažuje za individuálne dohodnutú, ak bola navrhnutá vopred a spotrebiteľ preto nebol schopný ovplyvniť podstatu podmienky v súvislosti s predbežne formulovanou štandardnou zmluvou (čl. 3 ods. 2 smernice). Krajský súd má za to, že sťažovateľka (oprávnený) nepreukázala osobitné vyjednanie rozhodcovskej doložky napriek tomu, že rozhodcovská doložka je samostatne koncipovaná a podpísaná povinnými, pretože bola naformulovaná v rámci štandardnej formulárovej zmluvy a z postoja povinných osôb nevyplýva, že by si samy vyžadovali rozhodcovské konanie. Je zároveň nepravdepodobné, že by dodávateľ poistnej služby predvídal záujem povinných (spotrebiteľov) na rozhodcovskom konaní. Krajský súd vo svojom rozhodnutí sa preto stotožnil so záverom prvostupňového súdu, že oprávnený od počiatku sledoval koncipovaním rozhodcovskej doložky to, aby v prípade sporov zo zmluvy boli tieto vždy riešené na rozhodcovskom súde, ktorý sa nachádza v mieste jeho sídla, za účelom minimalizácie jeho nákladov, nezohľadniac značnú vzdialenosť rozhodcovského súdu od bydliska povinných, čo znamená reálne sťaženie uplatňovania práv spotrebiteľov.

Z ustanovenia § 44 ods. 2 Exekučného poriadku je zrejmé, že exekučný súd skúma najmä, či návrh na vykonanie exekúcie má všetky náležitosti návrhu, či je k nemu priložený exekučný titul opatrený potvrdením o vykonateľnosti, či exekučný titul je vykonateľný po stránke formálnej a materiálnej, či exekučný titul bol vydaný orgánom, ktorý na to mal právomoc. V prípade, ak exekučným titulom má byť rozhodnutie orgánu verejnej správy, ktorý nemal právomoc na jeho vydanie, považuje právna teória i súdna prax takéto rozhodnutie za zdanlivé, ničotné (nulitné - paact), teda z právneho hľadiska za neexistujúce a nikoho nezaväzujúce. Obdobné dôsledky treba priznať aj rozhodnutiu iného orgánu, ak tento orgán nemal právomoc ho vydať, pokiaľ to právna úprava nevyklučuje. V tejto súvislosti krajský súd poukazuje aj na uznesenie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 3Cdo 146/2011 zo dňa 13. októbra 2011, v zmysle ktorého, ak v určitej veci nedošlo k uzavretiu platnej rozhodcovskej zmluvy, nemohol spor prejednať rozhodcovský súd a vydať rozhodcovský rozsudok; keby exekučný súd akceptoval vykonateľnosť rozhodnutia vydaného orgánom bez právomoci - išlo by o akceptáciu rozhodnutia nevykonateľného, majúceho účinky paaktu.

S otázkou, či v exekučnom konaní zákon o rozhodcovskom konaní vylučuje skúmanie (nedostatku) právomoci rozhodcovského súdu rozhodnúť spor, Najvyšší súd Slovenskej republiky v uznesení sp. zn. 6MCdo 9/2012 zo dňa 16. januára 2013 zaujal názor, že je potrebné rozlišovať, či rozhodcovské konanie sa týka sporu so spotrebiteľského právneho vzťahu alebo z iného právneho vzťahu. Najvyšší súd opakovane (predtým sp. zn. 6Cdo 1/2012) konštatoval, že princíp „v závislosti od konkrétnych okolností“ v spotrebiteľských veciach v konkrétnych súvislostiach ustupuje dôležitejšiemu princípu, ktorým je ochrana práv spotrebiteľa.

Exekučný súd je oprávnený a zároveň povinný skúmať existenciu alebo platnosť rozhodcovskej zmluvy a v prípade zisteného nedostatku v tomto smere konštatovať rozpor rozhodcovského rozsudku so zákonom, znamenajúci neúčinnosť, a teda nezáväznosť tohto exekučného titulu. Takúto interpretáciu zákona o rozhodcovskom konaní v spojení s § 44 ods. 2 Exekučného poriadku vyžaduje naplnenie príkazu vyplývajúceho z princípu ochrany práv spotrebiteľa, ktorým je odstránenie značnej nerovnováhy v právach a povinnostiach založených spotrebiteľskou zmluvou ku škode spotrebiteľa. Ochrana spotrebiteľa je predmetom verejného záujmu a je nevyhnutná pre zvýšenie životnej úrovne a kvality života

občanov. Okrem toho tento výklad možno podoprieť aj povinnosťou súdu rešpektovať základné právo na spravodlivú súdnu ochranu zaručené čl. 46 ods. 1 ústavy. Toto právo sa zaručuje nielen tomu, kto uplatňuje svoje práva, ale aj tomu, proti komu je uplatňovaný nejaký nárok. V spotrebiteľských veciach je pomerne časté, že všeobecný súd môže prvýkrát poskytnúť spotrebiteľovi z úradnej povinnosti účinnú spravodlivú ochranu jeho práv až po podaní návrhu na exekúciu rozhodcovského rozsudku.

Smernica Rady č. 93/13/EHS z 5. apríla 1993 o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách, sa má tiež vykladať v tom zmysle, že vnútroštátny súd, ktorý rozhoduje o návrhu na výkon právoplatného rozhodcovského rozsudku, ktorý bol vydaný bez účasti spotrebiteľa, musí hneď, ako sa oboznámi s právnymi a skutkovými okolnosťami potrebnými na tento účel, preskúmať *ex offio* nekalú povahu rozhodcovskej doložky uvedenej v zmluve, uzavretej medzi podnikateľom a spotrebiteľom v rozsahu, v akom podľa vnútroštátnych procesných pravidiel môže takéto posúdenie vykonať v rámci obdobných opravných prostriedkov vnútroštátnej povahy. V takomto prípade prináleží vnútroštátnemu súdu vyvodiť všetky dôsledky, ktoré z toho podľa vnútroštátneho práva vyplývajú, s cieľom zabezpečiť, aby spotrebiteľ nebol uvedenou doložkou viazaný.

Krajský súd sa stotožnil so záverom rozhodnutia prvostupňového súdu, že v predmetnej zmluve išlo o neprijateľnú zmluvnú doložku, podľa ktorej spotrebiteľ nemá na výber a je nútený podrobiť sa výlučne rozhodcovskému konaniu. Predmetná rozhodcovská doložka je neplatná v zmysle § 53 ods. 4 Občianskeho zákonníka účinného v znení v čase uzavretia poisťnej zmluvy.

Praktickým dôsledkom zmluvného ustanovenia o rozhodcovskej doložke je to, že spotrebiteľovi bola fakticky odopretá možnosť brániť svoje práva pred všeobecným súdom, čím reálne dochádza k narušeniu smernicou sledovanej rovnováhy medzi zmluvnými stranami v neprospech spotrebiteľa (dlžníka). Spotrebiteľ sa podpisom zmluvy, vrátane rozhodcovskej doložky, reálne vopred vzdáva práva na účinnú procesnú obranu. Ak rozhodcovské konanie bolo dojednané ako výlučný prostriedok riešenia sporov zo zmluvy, jedná sa o neprijateľnú podmienku uvedenú v spotrebiteľskej zmluve s poukazom na ustanovenie § 53 ods. 4 Občianskeho zákonníka. Rozhodcovská doložka v predmetnej veci, ktorá mala založiť legitimitu pre exekučný titul, napriek jej formálnemu vymedzeniu nesleduje zachovanie rovnováhy medzi zmluvnými stranami, ktorá skutočnosť je nesporne

v neprospech spotrebiteľa. Spotrebiteľ, aj s ohľadom na vzdialenosť od miesta konania, ako aj s ohľadom na jeho majetkové pomery, nemal reálnu možnosť proti návrhu navrhovateľa sa brániť a zúčastniť sa konania na rozhodcovskom súde. Nemal ani zákonnú možnosť v prípade podania žaloby voči nemu na rozhodcovskom súde domôcť sa práva v konaní na súde v mieste jeho bydliska v občianskom súdnom konaní. Krajský súd sa stotožnil so záverom exekučného súdu, že povinný sa dopredu reálne vzdal práva na účinnú právnu ochranu.

Rozhodcovský rozsudok preberá iba formálne argumenty žalujúcej strany a listinné dôkazy s tým, že v zmysle rokovacieho poriadku arbitrážneho súdu rozhodol aj bez vypočutia žalovaného (dlžníka - spotrebiteľa) a vydal tak rozhodcovský rozsudok v skrátanom konaní, pričom vychádzal iba z písomných údajov žalobcu (oprávneného). V konaní vylúčil aplikáciu ustanovenia § 53 Občianskeho zákonníka z pohľadu neprijateľnosti podmienky. K uvedenému krajský súd poznamenáva, že doložky by nemali predstavovať mechanizmy za účelom čo najskoršieho privodenia exekúcie. Vo formulári pripravenom oprávneným je dojednanie rozhodcovskej doložky, vôľa podrobiť sa rozhodcovskému konaniu namiesto súdnemu konaniu, odôvodnená účelnosťou, praktickosťou a rýchlosťou. Na jednej strane oprávnený navrhuje ako vhodný proces arbitrážneho súdu, ktorý umožňuje rozhodovať v skrátanom konaní (spravidla bez vypočutia žalovaného, len na základe podkladov žalobcu), avšak na druhej strane sa dovoľáva pred exekučným súdom nadštandardného dokazovania, dokonca pojednávania, s poukazom na zabezpečenie práv oprávneného na spravodlivú súdnu ochranu, argumentujúc odňatím mu možnosti konať pred súdom.

Krajský súd sa nestotožňuje s tvrdením sťažovateľky, že exekučný súd mal vo veci v rámci vykonávania dokazovania nariadiť aj pojednávanie. Oprávnenému ako účastníkovi exekučnému konania nebola v exekučnom konaní odňatá možnosť konať pred súdom, lebo v prípade, ak nejde o obligatórne nariadenie pojednávania, môže súd rozhodnúť na základe listinných dôkazov. Rozhodnutie exekučného súdu bolo vydané v štádiu exekučného konania, v ktorom exekučný súd posudzoval splnenie zákonom stanovených predpokladov pre udelenie poverenia súdnemu exekútorovi na vykonanie exekúcie. V tomto štádiu exekučného konania sa vychádza z tvrdení oprávneného v návrhu na vykonanie exekúcie a z exekučného titulu. V tomto štádiu exekučný súd nevykonáva dokazovanie v zmysle § 122

až § 124 O. s. p., postačujúce je, ak sú rozhodujúce skutočnosti dostatočne osvedčené okolnosťami vyplývajúcimi zo spisu, vrátane do neho založených listín. Dokazovanie (vyžadujúce nariadenie pojednávania s možnosťou účasti oprávneného i povinného) v tejto časti exekučného konania neprichádza do úvahy aj z dôvodu, aby sa tým nezmaril účel exekúcie, o ktorej sa mal povinný prvýkrát dozvedieť (ak nie je daná výnimka vyplývajúca zo zákona, až doručením upovedomenia o začatí exekúcie), načo poukázal aj Najvyšší súd SR v uznesení sp. zn. 6Mcd0 9/2012 zo 16. januára 2013. Exekučné konanie neposkytuje súdom priestor na zisťovanie - verifikovanie pravdivosti, alebo overovanie všetkých údajov v zmluvách (v procese dokazovania na pojednávaní), zodpovedajú za ne strany. Exekučný súd v zásade nevykonáva dokazovanie v zmysle § 122 až § 124 O. s. p., t. j. na pojednávaní. V predmetnej veci nebol dôvod vykonávať dokazovanie týmto spôsobom, nakoľko exekučný súd nemal pochybnosť o pravdivosti obsahu predložených listín oprávneným tvoriacich skutkové okolnosti veci, z ktorých exekučný súd mal možnosť vyvodiť záver o neprijateľnej zmluvnej podmienke, a to vzhľadom na obsah rozhodcovskej doložky a spôsob jej uzavretia.

Krajský súd sa plne stotožnil so záverom prvostupňového súdu, že rozhodcovská doložka z vyššie uvedených dôvodov je neprijateľnou podmienkou a ako taká bola už od počiatku neplatnou. Rozhodcovský rozsudok bol vydaný v rozhodcovskom konaní rozhodcovským súdom bez riadneho zmocnenia zo strany zmluvných strán, nie je teda riadnym vykonateľným exekučným titulom, nakoľko takéto rozhodnutie je nulitné, z právneho hľadiska neexistujúce a nikoho nezaväzujúce. Exekučný súd dospel k správne mu záveru, ak exekučný titul považoval nevykonateľný a absenciu tejto jeho vlastnosti za neodstrániteľnú prekážku brániacu vo vykonaní exekúcie, z čoho vyvodil záver o nutnosti zamietnuť žiadosť súdneho exekútora o vydanie poverenia v zmysle § 44 ods. 2 Exekučného poriadku.

V postupe sťažovateľky možno vzhliadnuť obchádzanie právnych predpisov o ochrane spotrebiteľa prostredníctvom v podstate systematického využívania rozhodcovských doložiek, ktoré odopierajú spotrebiteľom právo obrátiť sa na všeobecný súd. Exekučný súd posúdil ex offo skutočnú právnu podstatu zmluvy so spotrebiteľským prvkom, pričom primárne posudzoval povahu rozhodcovskej doložky, majúc k dispozícii potrebné podklady o skutkovom stave veci a znalosti o právnom prostredí (právny poriadok Slovenskej republiky, Spoločenstva a ich judikatúry).

Krajský súd odmieta argumentáciu sťažovateľky, že dohoda o rozhodcovskom konaní nemôže byť neprijateľnou podmienkou, ak je dohodnutá v poisťnej zmluve a tvrdenie sťažovateľky, že rozhodcovská doložka k poisťnej zmluve nie je takou zmluvnou podmienkou, ktorá je spôsobilá byť podrobená súdnej kontrole z pohľadu nekalých podmienok v spotrebiteľských zmluvách s odvolávaním sa na kritériá stanovené devätnástym odôvodnením Smernice 93/13/EHS z 5. apríla 1993. Sťažovateľka predložila odborný výklad Národnej banky Slovenska z 10. októbra 2012, z ktorého vyplýva, že podľa Smernice sú poisťné zmluvy, ktoré uzatvára aj sťažovateľka, spomedzi spotrebiteľských zmlúv výnimočné v tom, že niektoré zmluvné podmienky dohodnuté medzi poisťovňou a spotrebiteľom ovplyvňujú kalkuláciu poisťného plateného spotrebiteľom. Takéto ustanovenia, medzi ktoré patrí aj dohoda v rozhodcovskom konaní, sú potom spod predmetu smernice vylúčené. Podľa stanoviska krajského súdu nemožno namietat' proti konštatovaniu, že niektoré zmluvné podmienky dohodnuté medzi poisťovňou a spotrebiteľom ovplyvňujú kalkuláciu poisťného plateného spotrebiteľom, avšak ani táto skutočnosť nemôže vylúčiť súdnu kontrolu dohody o rozhodcovskom konaní a aplikáciu smernice. Relevantnou skutočnosťou totiž nie je obsah samotnej poisťnej zmluvy, ale spôsob dojednávania a obsah rozhodcovskej doložky a jej faktické dôsledky pre postavenie spotrebiteľa. V tejto súvislosti krajský súd poukazuje na skutočnosť, že Európskou komisiou je Slovenskej republike vytýkané porušovanie procesných pravidiel - spôsob ich uplatňovania, prejavujúce sa v tom, že súdy nie sú schopné ochrániť spotrebiteľov pred rozsiahlym obchádzaním právnych predpisov o ochrane spotrebiteľa, pričom Európska komisia zdôraznila na prvom mieste zmluvné podmienky v sektore spotrebiteľských úverov a hneď na druhom mieste sektor poistenia. Európska komisia avizuje obchádzanie právnych predpisov o ochrane spotrebiteľa, okrem iného aj prostredníctvom využívania rozhodcovských konaní (naposledy Výzva - Porušenie č. 2012/4165 zo dňa 25. apríla 2013).

Rozhodovanie v predmetnej veci vyšším súdnym úradníkom je plne v súlade s právnym poriadkom Slovenskej republiky. V zmysle ustanovenie § 374 ods. 4 O. s. p. je proti rozhodnutiu súdneho úradníka prípustné odvolanie, ktoré posudzuje sudca okresného súdu a môže mu v celom rozsahu vyhovieť, čím by sa rozhodnutie sudcu považovalo za rozhodnutie súdu prvého stupňa. Ak sudca odvolaniu nevyhovie, predloží vec na rozhodnutie odvolaciemu súdu, k čomu došlo aj v predmetnej veci. Keďže nebol dôvod

vykonávať dokazovanie na pojednávaní, nebol dôvod, aby vo veci konal a rozhodoval sudca.

V sťažnosti doručenej Ústavnému súdu Slovenskej republiky sťažovateľka identifikuje ústavne relevantné vady napadnutého rozhodnutia krajského súdu v tom, že o jej žiadosti o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie bolo rozhodnuté vyšším súdnym úradníkom bez nariadenia pojednávania, hoci okresný súd vykonal samostatné nové dokazovanie skutkového stavu, na základe ktorého dospel k opačným právnym záverom, ako arbitrážny súd v základnom konaní, čo viedlo fakticky k zrušeniu účinkov rozhodcovského rozsudku ako exekučného titulu sťažovateľky, a teda prekročil svoju právomoc a preskúmal rozhodcovský titul z hľadísk, na ktoré ho zákon neoprávňuje...

Čo sa týka úkonov súdneho úradníka, podľa § 40a zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok, v znení neskorších predpisov, súdny úradník môže v rozsahu ustanovenom osobitným zákonom vydávať rozhodnutia a vykonávať iné úlohy súdu. Osobitný zákon ustanovuje, kedy môže súdny úradník konať samostatne a kedy na základe poverenia vydaného sudcom.

Súdnymi úradníkmi v zmysle zákona č. 549/2003 Z. z. o súdnych úradníkoch v znení neskorších predpisov sú aj vyšší súdni úradníci. Úkony vyššieho súdneho úradníka sú vymedzené v § 4 až 8 citovaného zákona. Podľa § 5 písm. g/ citovaného zákona, v občianskom súdnom konaní vyšší súdny úradník koná a rozhoduje na základe poverenia sudcu, v exekučnom konaní podľa osobitného predpisu okrem schválenia príklepu súdom. Osobitným predpisom sa rozumie zákon č. 233/1995 Z. z. o súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti (Exekučný poriadok) a o zmene a doplnení ďalších zákonov v znení neskorších predpisov.

Z citovaných ustanovení jasne vyplýva, že v exekučnom konaní vyšší súdny úradník môže samostatne konať a rozhodovať na základe poverenia sudcu, okrem schválenia príklepu súdom...

Pokiaľ sťažovateľka poukazovala na Nález Ústavného súdu III. ÚS 60/04-70 z 19. mája 2004, je potrebné uviesť, že ústavný súd poukazyval v náleze na už zrušené ustanovenie § 253 odsek 2 O. s. p., teda nález Ústavného súdu už nie je možné aplikovať analogicky.

Podľa § 115 ods. 1 O. s. p., ak tento zákon alebo osobitný predpis neustanovuje inak, súd nariadi na prejednanie veci samej pojednávanie, na ktoré predvolá účastníkov a všetkých, ktorých prítomnosť je potrebná.

Z citovaného ustanovenia O. s. p. vyplýva, že súd nariadi pojednávanie len ak ide o prejednanie veci samej, ak zákon alebo osobitný predpis neustanovuje inak. Rozhodovanie vo veci samej znamená rozhodovanie o samotnom vecnom nároku. O veci samej rozhoduje súd rozsudkom v zmysle § 152 odsek 1 O. s. p., pričom zákon ustanovuje, kedy súd rozhoduje vo veci samej uznesením.

Z uvedeného vyplýva, že pojednávanie je potrebné nariadiť, keď súd rozhoduje o samotnom vecnom nároku, kde výsledkom rozhodnutia o takejto veci by mal byť rozsudok, prípadne uznesenie, kde to ustanovuje zákon.

V exekučnom konaní sa nerozhoduje vo veci samej, ale reálne dochádza k výkonu už vydaného právoplatného rozhodnutia, kedy sa rozhoduje uznesením, kde zákon nevyžaduje nariadenie pojednávania. Vykonávacie konanie (exekučné konanie) nesmeruje k vydaniu určitého konečného rozhodnutia vo veci samej, ale slúži k uspokojeniu nároku judikovaného súdom, pokiaľ povinný dobrovoľne nesplní, čo mu ukladá vykonateľné rozhodnutie. Aj rozhodnutia súdu v rámci exekučného konania možno preto považovať skôr za procesné rozhodnutia, kde na výkon rozhodnutia a exekučné konanie podľa Exekučného poriadku sa použijú ustanovenia O. s. p., pokiaľ Exekučný poriadok neustanovuje inak, tak, ako na to poukazuje § 251 odsek 4 O. s. p. Zo žiadneho právneho predpisu nevyplýva, že súd v exekučnom konaní musí nariadiť pojednávanie, ak preskúmava žiadosť o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie.

Podľa § 44 odsek 2 Exekučného poriadku, súd preskúma žiadosť o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie, návrh na vykonanie exekúcie a exekučný titul. Ak súd nezistí rozpor so žiadosťou o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie alebo návrhu na vykonanie exekúcie alebo exekučného titulu so zákonom, do 15 dní od doručenia žiadosti písomne poverí exekútora, aby vykonal exekúciu... Ak súd zistí rozpor žiadosti alebo návrhu alebo exekučného titulu so zákonom, žiadosť o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie uznesením zamietne. Proti tomuto uzneseniu je prípustné odvolanie.

Aj z citovaného ustanovenia Exekučného poriadku jednoznačne vyplýva, že pri preskúmaní žiadosti o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie súd nenariaduje

pojednávane, ale zisťuje, či žiadosť o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie, návrh na vykonanie exekúcie alebo exekučný titul je v rozpore so zákonom alebo nie. Ak rozpor so zákonom nezistí, poverí exekútora vykonaním exekúcie. Ak súd zistí rozpor so zákonom, žiadosť o udelenie poverenia uznesením zamietne. Súd v rámci rozhodovania o žiadosti o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie nevykonáva nové dokazovanie, ale zisťuje len, či táto žiadosť je alebo nie je v súlade so zákonom.

Z týchto dôvodov preto nie je možné stotožniť sa so sťažnosťou sťažovateľky, že všeobecné súdy v exekučnom konaní o žiadosti o udelenie poverenia rozhodli bez nariadenia pojednávania, pretože súdy takúto povinnosť nemajú. Ich povinnosťou je skúmať, či žiadosť o udelenie poverenia je alebo nie je v súlade so zákonom.

Vyšší súdny úradník pri rozhodovaní o udelení poverenia na vykonanie exekúcie nevykonáva dokazovanie ako procesnú činnosť súdu upravenú v §§ 120 až 136 O. s. p., pretože účelom dokazovania je preukázanie sporných tvrdení, čo posudzovanie žiadosti o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie so zákonom určite nie je. Paragraf 120 odsek 1 O. s. p. uvádza, že účastníci sú povinní označiť dôkazy na preukázanie svojich tvrdení, ktorého výsledkom má byť hodnotenie dôkazov pre rozhodnutie vo veci samej. Pri posudzovaní žiadosti o udelenie poverenia nedochádza k rozhodovaniu vo veci samej...

Vzhľadom na uvedené skutočnosti navrhujem, aby Ústavný súd Slovenskej republiky rozhodol tak, že základné právo sťažovateľky na súdnu ochranu podľa článku 46 ods. 1 a článku 48 ods. 1 a 2 Ústavy Slovenskej republiky, základné právo podľa článku 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd a právo podľa článku 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Krajského súdu v Banskej Bystrici a jeho rozhodnutiami č. k. 1CoE/171/2011-51 z 23. júna 2011 a č. k. 1COE/418/2011-54 z 8. augusta 2011 porušené nebolo.»

4.3 Podpredsedníčka najvyššieho súdu vo svojom vyjadrení k prijatej sťažnosti uviedla:

«Najvyšší súd Slovenskej republiky sťažnosťou napadnutými uzneseniami odmietol dovolania sťažovateľa proti uzneseniu Krajského súdu v Banskej Bystrici z 23. júna 2011, sp. zn. 1 CoE 171/2011, ktorým potvrdil uznesenie Okresného súdu Lučenec z 19. januára 2011, č. k. 17 Er 1101/2010-24 a uznesenie z 18. mája 2011 č. k. 12Er 286/2011-24, ktorými

zamietol žiadosť súdneho exekútora o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie, pretože dovolanie smerovalo proti rozhodnutiu, proti ktorému je tento opravný prostriedok neprípustný (§ 218 ods. 1 písm. c) O. s. p. v spojení s § 243b ods. 5 O. s. p.).

Najvyšší súd Slovenskej republiky uskutočnil výklad ustanovení zákona o prípustnosti v súlade s doteraz zaužívanou praxou. V odôvodnení svojho rozhodnutia sa vyporiadal vyčerpávajúcim spôsobom so všetkými námietkami sťažovateľa. Už v dovolaní sťažovateľ namieta, že súdy v rozpore so zákonom i smernicou 93/13/EHS preskúmavali právoplatné exekučné tituly a že bez zákonom zvereného oprávnenia v exekučnom konaní skúmali prijateľnosť, či neprijateľnosť rozhodcovskej doložky. S touto námietkou sa dovolací súd vyporiadal v odôvodnení rozhodnutia na str. 7. „Dovolateľka tu teda namieta, že rozhodnutia súdov spočívajú na nesprávnej aplikácii a interpretácii ustanovení zákona. Z určujúceho - obsahového hľadiska (viď § 41 ods. 2 O. s. p.) nejde zo strany oprávnenej o námietku nedostatku právomoci súdov, ale o námietku inú, ktorú dovolateľka uvádza vo väzbe na otázku zákonnosti a vecnej správnosti právnych záverov súdov (ich právneho posúdenia veci), na ktorých v danom prípade založili svoje rozhodnutia. Oprávnená takto formulovanou námietkou nedostatku právomoci súdov (§ 237 písm. a) O. s. p.) dostatočne nezohľadňuje, že ňou napadnuté rozhodnutie bolo vydané v exekučnom konaní, v ktorom rozhodovanie súdov vyplýva jednoznačne priamo zo zákona (viď napríklad ustanovenia § 29, § 38 ods. 3 a § 44 ods. 1 Exekučného poriadku).“

Postup exekučných súdov pri preskúmaní exekučného titulu je súladný s konštantnou judikatúrou, v zmysle ktorej pokiaľ oprávnený v návrhu na vykonanie exekúcie označí za exekučný titul rozsudok rozhodcovského súdu, je exekučný súd oprávnený a zároveň povinný skúmať, či rozhodcovské konanie prebehlo na základe uzavretej rozhodcovskej zmluvy. Ak nedošlo k uzavretiu rozhodcovskej zmluvy, nemohol spor prejednať rozhodcovský súd a v takom prípade ani nemohol vydať rozhodcovský rozsudok. Pri riešení otázky, či rozhodcovský rozsudok vydal rozhodcovský súd s právomocou prejednať daný spor, nie je exekučný súd viazaný tým, ako túto otázku vyriešil rozhodcovský súd. Exekučný súd je povinný zamietnuť žiadosť súdneho exekútora o vydanie poverenia na vykonanie exekúcie, ak už pri postupe podľa § 44 ods. 2 Exekučného poriadku vyjde najavo existencia relevantnej okolnosti, so zreteľom na ktorú je nútený výkon rozhodnutia neprípustný. (Uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 13. októbra 2011 sp. zn.

3 Cdo 146/2011 uverejnené v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov SR pod č. 46 ročník 2012), resp. exekučný súd nedisponuje právomocou rušiť či meniť rozhodnutie, ktoré je exekučným titulom, v exekučnom konaní je však zo zákona oprávnený a povinný preskúmať rozhodcovský rozsudok z hľadísk, ktoré sú vymedzené v ustanovení § 45 zákona č. 244/2002 Z. z. o rozhodcovskom konaní. (Uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 26. septembra 2011 sp. zn. 3 MCdo 11/2010 uverejnené v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov SR pod č. 47 ročník 2012).

Dovolací súd sa vyporiadal v odôvodnení sťažnosťou napadnutého rozhodnutia aj námietkou týkajúcou sa nenariadenia pojednávania na strane 11, kde uviedol: „V preskúmvanej veci dospelo exekučné konanie do štádia posudzovania splnenia tých zákonom stanovených procesných predpokladov, za ktorých súd poverí exekútora vykonaním exekúcie. Dovoláním je napadnuté rozhodnutie vydané v tomto štádiu exekučného konania. Po podaní žiadosti súdneho exekútora o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie súd preskúmava žiadosť o udelenie poverenia, návrh na vykonanie exekúcie a exekučný titul z hľadiska ich súladu so zákonom. Pri tom medziiným skúma, či návrh na vykonanie exekúcie má všetky náležitosti, či je k návrhu pripojený exekučný titul opatrený potvrdením (doložkou) o vykonateľnosti, či je exekučný titul materiálne vykonateľný, či sú oprávnený a povinný osobami uvedenými v exekučnom titule a či sú splnené všeobecné podmienky konania v zmysle § 103 O. s. p. V štádiu, pri ktorom súd skúma, či žiadosť o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie alebo návrh na vykonanie exekúcie alebo exekučný titul nie sú v rozpore so zákonom (§ 44 ods. 2 Exekučného poriadku), sa vychádza z tvrdení oprávneného v návrhu na vykonanie exekúcie a z exekučného titulu. V tomto štádiu súd nevykonáva dokazovanie (ako procesnú činnosť súdu osobitne upravenú v ustanoveniach § 122 až § 124 O. s. p.) - postačujúce je totiž, ak sú rozhodujúce skutočnosti dostatočne osvedčené okolnosťami vyplývajúcimi zo spisu, vrátane do neho založených listín. Vzhľadom na to, sa oboznamovanie s obsahom listín, ktoré je zamerané na posúdenie splnenia podmienok konania a predpokladov pre vyhovie žiadosti súdneho exekútora o poverenie na vykonanie exekúcie, nemusí vykonávať na pojednávaní za prítomnosti oprávneného a povinného.“

Záver dovolacieho súdu k tejto námietke je opätovne súladný s jednotnou rozhodovacou praxou občianskoprávneho kolégia, ktoré v tomto smere rozhodlo niekoľko

desiatok vecí. Napokon treba uviesť, že rozhodnutie Ústavného súdu SR sp. zn. III. ÚS 60/2004, na ktoré sa odvoláva sťažovateľ, rieši otázku dokazovania v štádiu rozhodovania o odklade už nariadenej exekúcie. V štádiu rozhodovania o vydaní poverenia exekútora na začatie exekúcie, kedy exekučný súd skúma súlad exekučného titulu s návrhom na začatie exekúcie a formálnu a materiálnu stránku vykonateľnosti exekučného titulu, výlučne len na podklade listín predložených oprávneným, je nepoužiteľné, a preto nebol ani dôvod, aby sa všeobecné súdy s jeho existenciou zaoberali v odôvodnení rozhodnutí.

Napokon uvedený postup dovolacieho súdu je súladný aj s uznesením Ústavného súdu SR sp. zn. PLz. 1/2014 zo 7. mája 2014, ktorým bolo rozhodnuté o zjednotení odchylných právnych názorov senátov Ústavného súdu SR vo veci zabezpečenia záruk kontradiktórnosti konania pri preskúmvaní žiadosti súdneho exekútora o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie.

Skutočnosť, že sťažovateľ sa s vyslovenými závermi najvyššieho súdu nestotožňuje, nemôže viesť k úsudku o arbitrárnom prístupe ani odňatí spravodlivosti. V tejto súvislosti treba zdôrazniť, že tento postup bol plne súladný s princípom právnej istoty, rešpektujúci zmysel práva na spravodlivé súdne konanie a na súdnu ochranu.

Z uvedených dôvodov navrhujem sťažnosť sťažovateľa posúdiť ako nedôvodnú.»

4.4 Sťažovateľka vo svojom stanovisku k vyjadreniam všeobecných súdov konajúcich v jej veciach predovšetkým uviedla:

«Základným článkom vyjadrení všetkých troch súdov je striktné odmietanie akceptovať skutočnosť, že tým, že okresný súd si vyžiadanim dodatočných listín (nad rámec Exekučného poriadku v § 39 Exekučného poriadku), z ktorých vyvodil právne významné skutkové zistenia, ktoré ho viedli v dôsledku toho ku zamietnutiu návrhu na vydanie poverenia exekútorovi, vykonával činnosť normovanú v O. s. p. v ustanoveniach § 122 a vyššie O. s. p...

Pritom právne posúdenie takejto činnosti okresného súdu ako dokazovanie, nepochybniteľne vychádza zo záverov pléna ÚS SR Pl. 1/2014 zo dňa 7.5.2014 (ale aj napr. zo zohľadnenia záverov ESLP Krčmář vs Česká republika)...

Konštatovanie OS, KS a nakoniec NS, že takýto postup - „preskúmvanie spisu a doňho vložených listín“ nie je dokazovaním, vychádza z neprijateľného extenzívneho

rozšírenia dovtedy známej judikatúry, ktorá však jednoznačne a správne konštatovala, že „pokiaľ exekučný súd preskúmava spis, na základe, ktorého došlo ku vydaniu exekučného titulu tak nevykonáva dokazovanie“.

... úvahy okresného súdu vedúce nakoniec ku zamietnutiu exekúcie, jednoznačne preukazujú, že tento súd si na základe údajne „preskúmania spisu“ (pričom však nie je jasné či exekučného spisu alebo spisu, ktorý viedol ku vzniku exekučného titulu...) „a doňho vložených listín“, v rozpore s legitímnym očakávaním oprávneného osvojil opačný právny záver než rozhodcovský súd, v ktorom došlo ku vzniku rozhodcovského rozsudku.

Ak krajský súd v uznesení, ktorým v odvolaní potvrdil uznesenie OS ako vecne správne, bráni tento postup okresného súdu ako postup, ktorý nemá nič spoločné s dokazovaním..., tak KS opomína skutočnosť, že tento jeho záver by obstál iba v prípade, ak by do spisu boli vložené listiny, z ktorých následne okresný súd nezískal žiadne právne významné skutkové zistenia..., a nie ak do spisu boli „vložené“ listiny z ktorých postupom, ktorý nemožno nazvať nijak inak ako dokazovaním, boli vyvedené skutkové a právne závery o neprijateľnosti rozhodcovskej doložky.

Ak by sme akceptovali tvrdenie KS, tak dôjde ku popretiu zmyslu a účelu ustanovení o dokazovaní v O. s. p., pretože súdy by mohli vyvodzovať svoje skutkové a právne závery buď dokazovaním z listín navrhnutých ako dôkazy postupom normovaným §§122 a vyš. O. s. p. alebo len „preskúmaním do spisu vložených listín“ - a ako by súdy postupovali v konkrétnom prípade, by záležalo len na ich ľubovôli.

Je zrejmé, že toto navyše nie je ani prípad, keď by súd preskúmaval spis, v ktorom bol vydaný exekučný titul (ba dokonca z uznesenia OS jednoznačne vyplýva, že spis Arbitrážneho súdu vôbec nemal k dispozícii) a doňho vložené právne bezvýznamné listiny, a keď okresný súd teda vykonal reálne dokazovanie, na základe, ktorého navyše revidoval závery rozhodcovského súdu, mal pripustiť účastníka konania - sťažovateľa - k tomu, aby sa mohol vyjadriť ku dokazovaniu.

Ak tak OS neurobil, založil tým odvodnene porušenie práva sťažovateľa na konanie pred súdom podľa čl.48 ods.2 Ústavy...

Pod právom na vyjadrenie sa ku dokazovaniu ústava... predpokladá nielen vyjadriť sa k postupu dokazovania a ku skutkovým zisteniam súdu získanými dokazovaním, ale aj právo účastníka navrhnúť ďalšie dôkazy na prípadné zvrátenie skutkového a právneho

záveru súdu. Je nepochybné, že v tomto prípade ku upretiu práva konať pred súdom, konaním okresného súdu nepochybne došlo.

V prípade nálezu II.ÚS 499/2012, ako i v tejto sťažnosti riešenom prípade zamietnutia návrhu na vykonanie exekúcie, nebola reálne procesne poskytnutá možnosť vyjadriť sa ku vykonanému dokazovaniu prvostupňového súdu - a toto ústavnoprocené pochybenie okresného súdu konaním krajského súdu pri odvolaní bolo nielen nezhojené, ale opakovane odopreté, lebo KS vo svojom uznesení potvrdil rozhodnutie a odôvodnenie uznesenia OS a vyhodnotil dokonca spôsob jeho "dokazovania" ako správny...

Krajský súd nielenže nereflektoval na právnu argumentáciu, v ktorej ho sťažovateľ upozornil na porušenie jeho základných práv v konaní okresného súdu, ale nereflektoval ani na skutočnosť, že došlo konaním OS aj ku porušeniu práva EÚ, konkrétne judikatúry ESD, ktorá svojim záväzným výkladom práva EÚ (a to aj napr. Smernice 93/13/EHS) má prednosť pred vnútroštátnymi pravidlami.

Preto mal okresný súd a musí krajský súd akceptovať aj rozhodnutie ESD C-472/11 „Csipai“ (v tomto prípade sa dokonca jedná o výklad kogentného ustanovenia v čl.6.1 smernice)...

Navyše KS následne svojim vlastným konaním flagrantne opomenul aj sťažovateľom v odvolaní navrhnuté dôkazy, ktoré mohli mať za následok zmenu rozhodnutia okresného súdu. Nielenže nijako nevysvetlil v uznesení prečo ich odmietol vykonať, ale ich v odôvodnení rozhodnutia dokonca ani nespomenul a ani inak sa s právnou argumentáciou sťažovateľa nevyrovnal, čo má za následok porušenie § 157 ods. 2 O. s. p. zo strany KS Banská Bystrica - uznesenie trpí evidentne vadou nepreskúmateľnosti.

Takýmto spôsobom aj KS nepochybne odoprel sťažovateľovi možnosť konať pred súdom... a poprel právo sťažovateľa na spravodlivý proces (čl.46 ÚS SR - právo na použitie správnej právnej normy v konaní - ktorými §§122 a vyššie O. s. p. nepochybne sú). Uvedené zakladá aj porušenie práva sťažovateľa uvedeného v čl. 2 ods. 2 a ods. 3 Ústavy SR.

Ako už bolo povedané, sťažovateľ sa v odvolaní síce dodatočne (mimo konania na okresnom súde) vyjadril ku dokazovaniu vykonanému zo strany okresného súdu, ale i navrhol najmenej 2 nové dôkazy..., ktoré nemohol predložiť na prvostupňovom konaní v dôsledku toho, že napriek jeho legitímnemu očakávaniu, že súd koná vo veci poskytnutia

súdnej ochrany právoplatnému a vykonateľnému exekučnému titulu..., okresný súd... konal bez vedomia sťažovateľa ex offio vo veci neprijateľnej podmienky.

Pritom sťažovateľ má za to, že ním predložená právna argumentácia a navrhnuté dôkazy v odvolaní osvedčujú skutočnosti, ktoré boli spôsobilé privodiť zmenu v skutkových a právnych záveroch súdu v prospech sťažovateľa.

KS sa nijako nevysporiadal

- s otázkou aplikácie 19 recitálu smernice 93/13/EHS na prejednávany prípad a ani nevykonal dôkaz - stanovisko NBS ku uvedenému problému...,

- krajský súd sa ďalej z právnej argumentácie odvolania sťažovateľa nevysporiadal s faktom, že v súlade s čl. 4 Smernice (resp. § 53 ods. 10 OZ) nebol vykonaný test (ne)primeranosti podmienky v zmluve a rozhodnutie OS v tejto veci malo v dôsledku toho všetky znaky arbitrárnosti a svojvoľnosti (napr. tvrdenie OS, že podmienka v zmluve je neplatná v dôsledku aplikácie § 53 ods. 4 - pričom, ak súd myslel ustanovenie platné v OZ do 31.12.2007 - tak toto normovalo len fakt, že neprijateľná podmienka v spotrebiteľskej zmluve je neplatná a nie samotnú jej neprijateľnosť)

Krajský súd ignoroval dôkaz navrhnutý sťažovateľom - „Záznam o potrebách klienta“ vyhotovovaný osobou samostatného podnikateľa v súlade so zák. č. 340/2005 Z. z., ktorý osvedčoval okolnosti sprevádzajúce uzavretie poisťnej zmluvy (pričom ustanovenie čl. 4 (resp. § 53 ods. 10 OZ)... jednoznačne ukladá súdu povinnosť zohľadniť okolnosti sprevádzajúce uzatváranie poisťnej zmluvy, a to v čase jej uzatvárania)...

Jedným z možných vysvetlení prečo sa KS nezaoberal navrhnutými dôkazmi zo strany sťažovateľa v odvolaní môže byť, že KS si bol vedomý, že občianskom konaní je odvolanie ovládané zásadou neúplného apelačného procesu (na rozdiel od trestného konania) a na návrhy dôkazov, ktoré mal sťažovateľ k dispozícii ku dňu vyhlásenia uznesenia prvostupňového súdu vo veci ale ich neuplatnil, odvolací súd neprihliada a aj preto (ale nielen preto) nedostatky v konaní okresného súdu spočívajúce v upretí práva na kontradiktórnosť konania zo strany sťažovateľa zhojiť nemohol.

... okresný súd bol aj nesprávne obsadený a to vyšším súdnym úradníkom miesto zákonného sudcu, čím bolo porušené právo sťažovateľa dané čl. 48 odst. 1 Ústavy.

... upretie práva na zákonného sudcu sťažovateľovi nemohlo byť zhojené ani tým, že KS v odvolaní rozhodnutie OS potvrdil ako vecne správne...

Je jednoznačné že radom ústavnoprocených pochybení okresného súdu vo veci konania o návrhu na vydanie poverenia na výkon exekúcie, bolo hrubo zasiahnuté do práva sťažovateľa na právnu istotu, pretože legitímne predpokladal, že okresný súd bude konať vo veci vydania poverenia a nie ex offo vo veci neprijateľnej podmienky obsiahnutej v rozhodcovskej doložke...

Ku uvedenému stavu narušenia právnej istoty sťažovateľa, odopretiu spravodlivosti a v konečnom dôsledku ku porušeniu práva vyplývajúceho z čl. 20 Ústavy a čl. 1 odst. 1 Dodatkového protokolu ku dohovoru by nedošlo, ak by sa okresný súd (nadväzne KS a NS) riadili judikatúrou ESD, ktorá v konflikte medzi princípom právnej istoty a princípmi ochrany spotrebiteľa jednoznačne uprednostnila princíp právnej istoty.

Je to evidentné z rozhodnutia ESD C-40708 Asturcom... aj nadväzne v prípade ESD C-76//10 Korčkovská...

Ku tvrdeniu sťažovateľa o porušení jeho práva konať pred súdom, ktoré obsahovalo výhradu, že mu nebolo možné vyjadriť sa ku vykonanému dokazovaniu, ktoré OS vykonal na základe listín, ktoré si OS zabezpečil inou cestou než zo spisu ako i výhradu, k tomu že OS nevykonal dokazovanie na pojednávaní, krajský súd uplatnil účelovú redukciu, pretože sa vyjadril iba k otázke povinnosti Exekučného súdu pojednávať alebo nie.

Krajský súd a následne dokonca NS SR sa vlastne plne stotožnil so závermi okresného súdu. S navrhnutými dôkazmi (Záznam o potrebách klienta, Osobitné zmluvné dojednania) sa nijako nevyrovnal...

Konáním KS, ktorý opomenul niektoré sťažovateľom navrhnuté dôkazy, iné vyhodnotil spôsobom nesúladným s § 157 ods.2 O. s. p. došlo k opakovanému porušeniu práva sťažovateľa konať pred súdom a práva na spravodlivý proces ako i porušeniu práva sťažovateľa na dvojinštančnosť konania...

Zároveň uvedený nedostatok v rozsudku KS zakladal aj prípustnosť dovolania podľa § 237 písm. f/ O. s. p. ako to vyplýva aj z judikatúry NS SR (Uzn. NS SR sp. zn. I Obdo V 10/2012...

Napriek horeuvedenému NS SR, opomenul početné ustavnoprocené pochybenia nižších súdov, prehliadol porušenie príkazu eurokonformného výkladu vnútroštátnych právnych noriem a odmietol pripustiť dovolanie sťažovateľa keď nezistil porušenie jeho práva konať pred súdom.

Najvyšší súd dovolanie odmietol, pretože nezistil prípustnosť dovolania...

Nález ÚS I. ÚS 402/08 jednoznačne odmieta prax vyslovovania „meritorných právnych záverov“ v procesnom odmietnutí, a to z dôvodu porušenia princípu kontradiktórnosti, odňatia práva konať pred súdom a teda v konečnom dôsledku odňatia práva na spravodlivý proces...»

Sťažovateľka vo svojom stanovisku tiež formulovala novú námietku porušenia čl. 20 ústavy a čl. 1 ods. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dodatkový protokol“). V tejto súvislosti uviedla: «Nárok sťažovateľa na úhradu dlžného poistného... je na základe... rozhodnutia OS už súdne nevyžiteľný. Bráni tomu skutočnosť, že o ňom bolo právoplatne rozhodnuté avšak v rozpore s právom sťažovateľa na súdnu ochranu, je tento nárok nevyžiteľný. Okresný súd nárok sťažovateľa fakticky odmietol uznať, avšak samotný rozhodcovský rozsudok OS nezrušil, lebo na to nemal právo.

Sťažovateľ si nemôže nárok uplatniť na všeobecnom súde lebo mu v tom bráni zásada „res iudicata“. Uvedené vo svojom dôsledku predstavuje nedôvodný a vážny zásah do sťažovateľových majetkových práv (dokonca ide o denegatio iustitiae) dosahujúcich svojou intenzitou okrem porušenia čl. 46 ods. 1 ústavy a čl.6 ods. 1 Dohovoru... aj porušenie... práv garantovaných čl. 20 ústavy a čl. 1 ods. 1 Dodatkového protokolu k dohovoru o ochrane LPaZS.»

5. Na výzvu ústavného súdu účastníci konania oznámili, že súhlasia s prerokovaním veci bez ústneho pojednávania. Ústavný súd preto využil možnosť podľa § 30 ods. 2 zákona o ústavnom súde a upustil v danej veci od ústneho pojednávania, pretože po oboznámení sa s ich stanoviskami k opodstatnenosti sťažností dospel k názoru, že od tohto pojednávania nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci namietaného porušenia označených práv podľa ústavy, listiny a dohovoru.

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

Podľa čl. 36 ods. 1 listiny každý sa môže ustanoveným postupom domáhať svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v určených prípadoch na inom orgáne.

V súlade s čl. 48 ods. 1 ústavy nikoho nemožno odňať jeho zákonnému sudcovi. Príslušnosť súdu ustanoví zákon.

Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy má každý právo na to, aby sa jeho vec verejne prerokovala... a v jeho prítomnosti a aby sa mohol vyjadriť ku všetkým vykonávaným dôkazom.

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o oprávnenosti akéhokoľvek trestného obvinenia proti nemu.

Ústavný súd poznamenáva, že prípadné porušenie základného práva na súdnu ochranu podľa siedmeho oddielu druhej hlavy ústavy (čl. 46 až čl. 50 ústavy, resp. čl. 36 listiny) a jeho porovnateľného práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 dohovoru

možno posudzovať spoločne, keďže nie sú medzi nimi zásadnejšie odlišnosti (m. m. IV. ÚS 195/07).

II.1 K namietanému porušeniu sťažovateľkou označených práv napadnutými uzneseniami okresného súdu a postupom, ktorý predchádzal ich vydaniu

Významnou podmienkou ústavného súdu limitujúcou jeho rozhodovaciu právomoc v konaní o sťažnosti fyzickej osoby alebo právnickej osoby vyjadrenou v citovanom čl. 127 ods. 1 ústavy je, že o ochrane základných práv alebo slobôd sťažovateľa, porušenie ktorých pred ústavným súdom namieta, nerozhoduje iný súd (princíp subsidiarity).

Ústavný súd nie je oprávnený a povinný poskytovať ochranu ústavnosti vo veciach, v ktorých sa sťažovateľ mohol domôcť ochrany v konaní pred všeobecným súdom vlastnými dovolenými a Občianskym súdnym poriadkom (ďalej aj „OSP“) ustanovenými procesnými úkonmi (podobne napr. I. ÚS 85/97, II. ÚS 35/02, II. ÚS 78/02). Ak všeobecný súd v súlade so všeobecnou právomocou podľa čl. 142 ods. 1 ústavy má aj zákonom vymedzenú právomoc konať o ochrane konkrétneho základného práva alebo slobody, v takom prípade ústavný súd s prihliadnutím na princíp subsidiarity vyjadrený v čl. 127 ods. 1 ústavy nie je oprávnený vo veci namietaného porušenia základného práva alebo slobody konať (obdobne II. ÚS 54/02).

Pretože sťažovateľka požiadala ústavný súd o ochranu označených práv vo vzťahu k postupu a napadnutým rozhodnutiam okresného súdu v súvislosti s otázkou, ktorá zároveň bola predmetom odvolacieho konania krajského súdu, ústavný súd sťažnostiam sťažovateľky v tejto časti nevyhovел (bod 3 výroku nálezu).

II.2 K namietanému porušeniu sťažovateľkou označených práv napadnutými uzneseniami krajského súdu a postupom, ktorý predchádzal ich vydaniu, ako aj napadnutými uzneseniami najvyššieho súdu a postupom, ktorý predchádzal ich vydaniu

Sťažovateľka sa v sťažnostiach minimálne venuje výhradám proti skutkovým a právnym záverom krajského súdu vyjadreným v jeho napadnutých uzneseniach, ktorými potvrdil napadnuté uznesenia okresného súdu o zamietnutí žiadostí súdneho exekútora o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie na základe rozhodcovského rozsudku ako exekučného titulu. V zásade len vo všeobecnej rovine poukazuje na nedostatočnosť ich odôvodnenia, nevysporiadanie sa s jej odvolacími dôvodmi a neodstránenie pochybení okresného súdu.

Námietky, ktoré sťažovateľka formuluje proti napadnutým uzneseniam najvyššieho súdu ako dovolacieho súdu, sú založené predovšetkým na jej nesúhlase s názorom dovolacieho súdu, podľa ktorého v jej veciach neboli naplnené dôvody prípustnosti dovolania podľa § 237 písm. f) OSP, hoci okresný súd v predmetných veciach podľa jej tvrdenia vykonával dokazovanie listinami, ale napriek tomu v predmetnej veci nenariadil pojednávanie, a tak ju ako účastníčku konaní neoboznámil s vykonanými dôkazmi a neumožnil jej vyjadriť sa k nim, pričom krajský súd takýto postup okresného súdu potvrdzujúcimi uzneseniami odobril. Sťažovateľka tiež tvrdí, že napadnuté uznesenia najvyššieho súdu sú nedostatočne odôvodnené a arbitrárne.

Ústavný súd v prvom rade poukazuje na svoju konštantnú judikatúru, v ktorej opakovane zdôrazňuje, že nie je súčasťou systému všeobecných súdov, ale podľa čl. 124 ústavy je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti. Pri uplatňovaní tejto právomoci nie je úlohou ústavného súdu zastupovať všeobecné súdy, ktorým predovšetkým prislúcha interpretácia a aplikácia zákonov. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou o ľudských právach a základných slobodách (napr. I. ÚS 19/02, I. ÚS 27/04, I. ÚS 74/05).

Podstata základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy spočíva v tom, že každý sa môže domáhať ochrany svojich práv na súde. Tomuto oprávneniu zodpovedá povinnosť súdu nezávisle a nestranne vo veci konať tak, aby bola právu, ktorého porušenie sa namieta, poskytnutá ochrana v medziach zákonov, ktorú tento článok ústavy o základnom práve na súdnu ochranu vykonáva (čl. 46 ods. 4 ústavy v spojení s čl. 51 ústavy). Do obsahu základného práva na súdnu a inú právnu ochranu patrí aj právo každého na to, aby sa v jeho veci rozhodovalo podľa relevantnej právnej normy, ktorá môže mať základ v platnom právnom poriadku Slovenskej republiky alebo v takých medzinárodných zmluvách, ktoré Slovenská republika ratifikovala, a bola vyhlásená spôsobom, ktorý predpisuje zákon (IV. ÚS 77/02). Súčasne má každý právo na to, aby sa v jeho veci vykonal ústavne súladný výklad aplikovanej právnej normy, ktorý predpokladá použitie ústavne súladne interpretovanej platnej a účinnej normy na zistený stav veci.

II.2.1 K namietanému porušeniu základných práv podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 36 ods. 1 listiny a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru napadnutými uzneseniami najvyššieho súdu a postupom, ktorý predchádzal ich vydaniu

Z už uvedeného vyplýva, že podstatu argumentácie sťažovateľky tvorí námietka, že okresný súd pri rozhodovaní o vydaní poverení súdnemu exekútorovi na vykonanie exekúcie podľa § 44 Exekučného poriadku vykonal dokazovanie bez toho, aby nariadil pojednávanie, čím jej odňal možnosť vyjadriť sa k vykonávaným dôkazom alebo prípadne navrhnúť vlastné dôkazy na vyvrátenie záverov okresného súdu. Uvedený nedostatok pritom nenapravil v predmetných veciach ani krajský súd a následne ani najvyšší súd v dovolacom konaní. Sťažovateľka v tejto súvislosti ďalej namieta, že v jej veciach konajúce všeobecné súdy jej neumožnili vyjadriť sa k vykonávanému dokazovaniu ani mimo nariadenia pojednávania a neumožnili jej uniesť dôkazné bremeno, čo samo osebe podľa jej názoru postačuje pre záver o porušení ňou označených práv. Podľa názoru sťažovateľky sú napadnuté uznesenia najvyššieho súdu arbitrárne a zjavne nepreskúmateľné a postup najvyššieho súdu, ktorý predchádzal ich vydaniu, odporujúci označeným článkom ústavy, listiny a dohovoru.

Ústavný súd v súvislosti s rozhodovaním o sťažnostiach sťažovateľky z vlastnej rozhodovacej činnosti zistil, že v ostatnom období mu bolo doručených viacero v zásade identických sťažností sťažovateľky, v ktorých táto s odkazom na nálezh ústavného súdu sp. zn. II. ÚS 499/2012 z 10. júla 2013 v jej identickej veci poukazovala na právny záver vyslovený ústavným súdom obsiahnutý v označenom rozhodnutí týkajúci sa zabezpečenia záruk kontradiktórnosti konania pri preskúmananí žiadosti súdneho exekútora o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie. Podľa právneho názoru vysloveného ústavným súdom v označenom náleze «v prerokúvanej veci okresný súd i krajský súd pri rozhodovaní o vydaní poverenia podľa § 44 ods. 2 Exekučného poriadku neobmedzili svoje skúmanie len na obsah exekučného titulu, návrhu na vykonanie exekúcie a žiadosti o vydanie poverenia, ale nad rámec toho preskúmali aj obsah poistnej zmluvy s pripojenými všeobecnými poistnými podmienkami a na ten účel nimi vykonali listinný dôkaz. Z takto vykonaného listinného dôkazu dospeli súdy k (odchylnému) skutkovému stavu, na ktorom založili svoj právny záver o právnej povahe rozhodcovskej doložky ako neprijateľnej podmienky a v dôsledku toho o jej neplatnosti. Týmto postupom v podstate znemožnili sťažovateľke uplatniť svoje právo priznané exekučným titulom, ktorého účinky (§ 37 rozhodcovského zákona) sa v zásade zhodujú s účinkami právoplatného rozsudku, teda právoplatne priznaného nároku. Za týchto okolností bolo podľa názoru ústavného súdu povinnosťou minimálne okresného súdu dať sťažovateľke priestor, aby sa zoznámila s dôkazmi, ktoré okresný súd vykonal, a skutkovými zisteniami, ktoré z nich vyvodzuje, a vyjadrila sa k nim, ako aj aby prípadne navrhla iné dôkazy na vyvrátenie týchto skutkových zistení. Uvedený priestor nevyhnutne nevyžaduje konanie pojednávania, vyžaduje však písomné alebo ústne vypočutie sťažovateľky k uvedeným otázkam. Len týmto postupom dôjde ku skutočnému naplneniu práva sťažovateľky na prerokovanie (takto vymedzenej odlišnej) veci „v jej prítomnosti“ a na „vyjadrenie sa k vykonaným dôkazom“, ktoré jej zaručuje čl. 48 ods. 2 ústavy.». Na tomto základe ústavný súd v označenom náleze rozhodol, že najvyšší súd porušil základné práva sťažovateľky podľa čl. 48 ods. 2 a čl. 46 ods. 1 ústavy, čl. 36 ods. 1 listiny, ako aj jej právo podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, keďže síce mal k dispozícii efektívne právne prostriedky nápravy pochybení, ktorých sa dopustili v predmetnej veci konajúce a rozhodujúce nižšie všeobecné súdy, ale ich nevyužil (neuplatnil).

Po vydaní nálezu ústavného súdu sp. zn. II. ÚS 499/2012 z 10. júla 2013 III. senát ústavného súdu vo svojich rozhodnutiach sp. zn. III. ÚS 433/2013 z 10. septembra 2013, sp. zn. III. ÚS 455/2013 z 26. septembra 2013 a sp. zn. III. ÚS 480/2013 z 2. októbra 2013 a I. senát v uznesení sp. zn. I. ÚS 641/2013 z 30. októbra 2013 odmietli identické sťažnosti sťažovateľky podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde, pričom v uzneseniach sp. zn. I. ÚS 675/2013 z 13. novembra 2013, sp. zn. I. ÚS 14/2014 z 23. januára 2014 a sp. zn. I. ÚS 41/2014 z 29. januára 2014 I. senát vyslovil právny názor, podľa ktorého

«Pokiaľ sťažovateľka „in concreto“ namietala skutočnosť, že sa nemohla vyjadriť k vykonávanému dokazovaniu zo strany okresného súdu v súvislosti s rozhodovaním o vydaní poverenia súdnemu exekútorovi, ústavný súd predostiera, že z pohľadu „materiálneho“ uvedenú možnosť sťažovateľka mala a aj ju využila v rámci ňou podaných opravných prostriedkov (odvolania a dovolania) a v rozsahu veci primeranom sa s touto jej obranou zaoberali aj vyššie súdy (krajský súd a najvyšší súd). Z hľadiska princípu materiálnej pravdy reálny proces v danej veci teda zabezpečil, aby sa všeobecné súdy v rámci inštančného postupu zaoberali aj podstatnými dôvodmi uvádzanými sťažovateľkou v sťažnosti, aj keď nie podľa predstáv sťažovateľky, t. j. v rámci konania pred okresným súdom, ale v jeho celostnom priebehu.» (pozri I. ÚS 675/2013, I. ÚS 14/2014 bod 38, I. ÚS 41/2014).

Zistenie, že o v zásade identických veciach sťažovateľky rozhodujú senáty ústavného súdu rozdielne, viedlo IV. senát ústavného súdu k uplatneniu postupu podľa § 6 zákona o ústavnom súde, v rámci ktorého IV. senát ústavného súdu predložil kľúčové právne názory I., II. a III. senátu ústavného súdu vyslovené v ich doterajších rozhodnutiach o v zásade identických sťažnostiach sťažovateľky na posúdenie plénu ústavného súdu na účel zjednotenia právnych názorov pri rozhodovaní o dosiaľ nerozhodnutých sťažnostiach sťažovateľky.

Plénum ústavného súdu návrh na zjednotenie odchýlnych právnych názorov prerokovalo na neverejnom zasadnutí 7. mája 2014, pričom prijalo toto stanovisko:

„Pri preskúvaní žiadosti exekútora o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie (§ 44 Exekučného poriadku) sa môžu primerane uplatniť ustanovenia Občianskeho súdneho poriadku vzťahujúce sa na dokazovanie. Ak exekučný súd pri preskúvaní žiadosti exekútora o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie vychádza aj z iných listín (či iných dôkazov) než tých, ktoré sú výslovne uvedené v § 44 ods. 2 Exekučného poriadku (exekučný titul, návrh na vykonanie exekúcie a žiadosť o vydanie poverenia), a na tomto základe posúdi exekučný titul v neprospech oprávneného, je povinný dať mu možnosť vyjadriť sa k podkladom svojho preskúmania; ak tak exekučný súd neurobí, zakladá jeho rozhodnutie dôvod na vyslovenie porušenia základného práva oprávneného vyjadriť sa ku všetkým vykonávaným dôkazom podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky. Pre ústavnú konformnosť konania ako celku postačuje, ak je oprávnenému táto možnosť reálne poskytnutá v odvolacom konaní“ (ďalej len „zjednocujúce stanovisko pléna ústavného súdu“).

Keďže podľa § 6 zákona o ústavnom súde je senát v ďalšom konaní viazaný uznesením pléna ústavného súdu o zjednotení odchylných právnych názorov, II. senát ústavného súdu aplikoval právne závery vyslovené v zjednocujúcom stanovisku pléna ústavného súdu aj na veci sťažovateľky posudzované v tomto konaní.

S prihliadnutím na skutočnosť, že sťažovateľka napáda postup a rozhodnutia najvyššieho súdu vydané v rámci konaní o dovolaní, ústavný súd poukazuje aj na svoju judikatúru, podľa ktorej otázka posúdenia, či sú splnené podmienky na uskutočnenie dovolacieho konania, patrí zásadne do výlučnej právomoci dovolacieho súdu, t. j. najvyššieho súdu, a nie do právomoci ústavného súdu (m. m. III. ÚS 480/2013).

Najvyšší súd v napadnutých uzneseniach, ktorými odmietol dovolania sťažovateľky proti napadnutým uzneseniam krajského súdu ako neprípustné podľa § 243b ods. 5 v spojení s § 218 ods. 1 písm. c) OSP, k dovolaciemu dôvodu uplatnenému sťažovateľkou podľa § 237 písm. f) OSP uviedol, že dovolaním je napadnuté rozhodnutie vydané v štádiu exekučného konania, v ktorom exekučný súd posudzoval splnenie zákonom ustanovených procesných predpokladov na udelenie poverenia súdnemu exekútorovi na vykonanie

exekúcie. V tomto štádiu, v ktorom exekučný súd skúma, či žiadosť o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie alebo návrh na vykonanie exekúcie, alebo exekučný titul nie sú v rozpore so zákonom (§ 44 ods. 2 Exekučného poriadku), sa vychádza z tvrdení oprávneného v návrhu na vykonanie exekúcie a z exekučného titulu, pričom v tomto štádiu sa dokazovanie nevykonáva, pretože postačuje, ak sú rozhodujúce skutočnosti dostatočne osvedčené okolnosťami vyplývajúcimi zo spisu vrátane do neho založených listín. Vzhľadom na uvedené skutočnosti sa oboznamovanie s obsahom listín, ktoré je zamerané na posúdenie splnenia podmienok konania a predpokladov na vyhovenie žiadosti súdneho exekútora o poverenie na vykonanie exekúcie, podľa názoru najvyššieho súdu nemusí vykonávať na pojednávaní a za prítomnosti oprávneného a povinného.

V súvislosti s namietaným porušením základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy ústavný súd uvádza, že jeho obsah tvoria dve relatívne samostatné práva (súčasti), a to právo na verejné prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov a v prítomnosti účastníka a právo vyjadriť sa k vykonaným dôkazom. Formulácia uvedeného odseku naznačuje, že tieto práva nie sú navzájom nevyhnutne previazané – právo na verejné prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov v prítomnosti účastníka zaručuje uvedené ustanovenie i v takých veciach, kde nedochádza k žiadnemu dokazovaniu, a naopak, právo vyjadriť sa k vykonaným dôkazom má účastník aj tam, kde sa formálne pojednávanie nevykonáva. Preto treba i čl. 48 ods. 2 ústavy vykladať tak, že právo vyjadriť sa k vykonaným dôkazom je nezávislé od práva na konanie (verejného) pojednávania.

V nadväznosti na uvedené ústavný súd poukazuje aj na systematickú súvislosť medzi § 44 ods. 2 a § 44 ods. 5 Exekučného poriadku, z ktorej možno vyvodiť, že okrem prípadov výslovne uvedených v odseku 5 nie je konanie o vydanie poverenia súdnemu exekútorovi kontradiktórnym konaním, pričom účasť povinného sa v ňom predpokladá len výnimočne, a to v takých prípadoch, kde mu treba vytvoriť priestor na uplatnenie prípadných námietok [napríklad v podobe návrhu na samostatné (ne)uznanie exekučného titulu]. Navyše, vzhľadom na účel exekúcie je opodstatnené vytvorenie určitého „efektu prekvapenia“ voči povinnému, aby tento nemohol pred doručením upovedomenia zmariť uspokojenie priznaného nároku. Nevyhnutným dôsledkom nariadenia pojednávania, na ktoré by bolo

treba povinného predvolať (pozri § 115 ods. 1 OSP), by však bolo, že by sa o exekúcii dozvedel, čo by v konečnom dôsledku mohlo mať za následok zmarenie účelu exekúcie.

Konanie pojednávania si nevyhnutne nevyžaduje ani požiadavka, aby bola vec prerokovaná v „prítomnosti“ účastníka. Podľa názoru ústavného súdu je pojem „v prítomnosti“ účastníka potrebné vykladať nie doslovne, ale funkčne, teda aby spôsob a postup konania zaručoval, že účastník bude mať možnosť vnímať postup súdu a podľa toho náležite zamerať svoju procesnú aktivitu. Preto je možné právo na prerokovanie veci „v prítomnosti“ účastníka rešpektovať aj tým, že súd účastníka upovedomí a dá mu možnosť vyjadriť sa k nej, napríklad aj písomne. Tieto prípady možno zároveň považovať za prípady, v ktorých zákon z takéhoto prerokovania veci vylučuje verejnosť, a to v súlade s poslednou vetou čl. 48 ods. 2 ústavy (m. m. II. ÚS 499/2012).

Vychádzajúc z dosiaľ uvedeného, ústavný súd zastáva názor, že nenariadením pojednávania na prerokovanie žiadostí súdneho exekútora o vydanie poverenia na vykonanie exekúcie k porušeniu základného práva sťažovateľky zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy nedošlo.

Sťažovateľka tiež namieta, že v jej veci konajúce všeobecné súdy jej neumožnili vyjadriť sa k vykonávanému dokazovaniu ani mimo nariadenia pojednávania a neumožnili jej tak uniesť dôkazné bremeno, čo samo osebe postačuje pre záver o porušení jej označených práv.

Ústavný súd v nadväznosti na túto námietku sťažovateľky v prvom rade zdôrazňuje, že je to predovšetkým okresný súd ako súd prvostupňový, ktorý by v zásade mal vykonať všetky skutkové zistenia a príslušné dokazovanie pre náležité rozhodnutie vo veci. Ústavný súd v tejto súvislosti poukazuje aj na judikatúru Súdneho dvora Európskej únie (rozsudok vo veci Banif Plus Bank Zrt proti Csaba Csipai a spol. C-472/11 z 21. 2. 2013), podľa ktorej čl. 6 ods. 1 a čl. 7 ods. 1 Smernice 93/13/EHS z 5. apríla 1993 o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách (ďalej len „smernica“ alebo „smernica o nekalých podmienkach“) sa majú vykladať v tom zmysle, že vnútroštátny súd, ktorý konštatoval

ex offio nekalú povahu zmluvnej podmienky, nemusí na to, aby mohol vyvodit' dôsledky tohto konštatovania, čakať, či spotrebiteľ informovaný o svojich právach navrhne, aby uvedená podmienka bola zrušená. Zásada kontradiktórnosti však vo všeobecnosti zaväzuje vnútroštátny súd, ktorý v rámci preskúmania *ex offio* konštatoval nekalú povahu zmluvnej podmienky, informovať účastníkov konania v spore a vyzvať ich, aby sa k tomu kontradiktórne vyjadrili spôsobom, ktorý na tento účel stanovujú vnútroštátne procesnoprávne predpisy. Súd musí teda dodržiavať zásadu kontradiktórnosti najmä vtedy, ak rozhoduje v spore na základe dôvodu uplatneného bez návrhu (rozsudok z 2. 12. 2009 vo veci C-89/08). Rovnako Súdny dvor Európskej únie už rozhodol, že zásada kontradiktórnosti znamená vo všeobecnosti právo účastníka konania oboznamovať sa s dôkazmi a vyjadreniami predloženými súdu a vyjadrovať sa k nim (rozsudok vo veci Varec zo 14. 2. 2008, C-450/06), ako aj to, že je v rozpore so základnými právnymi zásadami, pokiaľ súdne rozhodnutie vychádza zo skutkových okolností alebo dokumentov, s ktorými sa účastníci konania nemohli zoznámiť a ku ktorým sa tak nemohli vyjadriť (rozsudok z 22. 3. 1961 vo veci Snupat v. Vysoký úradu, 42/59).

Vzhľadom na doteraz uvedené, rešpektujúc citované zjednocujúce stanovisko pléna ústavného súdu sp. zn. PLz. ÚS 1/2014 zo 7. mája 2014, v súvislosti so sťažovateľkinou nosnou argumentáciou ústavný súd uzatvára, že aj na vec sťažovateľky možno vzťahovať ustálený právny názor ústavného súdu, podľa ktorého sťažovateľka mala z pohľadu „materiálneho“ možnosť vyjadriť sa ku skutkovým zisteniam okresného súdu a z nich vyplývajúceho (novému) právnemu posúdeniu veci, ktoré zakladali dôvod na zamietnutie žiadostí o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie, čo aj využila v rámci ňou podaných opravných prostriedkov (odvolaní), a v rozsahu veci primeranom sa s touto jej obranou zaoberal krajský súd v rámci odvolacích konaní (m. m. I. ÚS 675/2013, I. ÚS 14/2014 bod 38, I. ÚS 41/2014).

Pre ústavnú udržateľnosť napadnutého postupu a uznesení najvyššieho súdu postačuje, aby bola zásada kontradiktórnosti dodržaná v konaní ako celku (v posudzovanom prípade v konaniach pred odvolacím súdom). Ústavný súd v tejto súvislosti vo svojej judikatúre opakovane uvádza, že „Presadzovanie názoru, že na každom jednom stupni

súdnicstva musí byť uvedená zásada dodržaná bez výnimky, by podľa názoru ústavného súdu odvolaciemu súdu v zásade prisúdilo len funkciu akéhosi kasačného orgánu bez reálnej možnosti konvalidovať prípadné procesné nedostatky vlastným postupom“ (napr. I. ÚS 742/2013, II. ÚS 59/2014, III. ÚS 401/2013, IV. ÚS 70/2014).

V súlade s uvedeným ústavný súd opätovne poukazuje na to, že v posudzovaných veciach sťažovateľka mala reálnu možnosť oboznámiť sa s dôvodmi zamietnutia žiadostí súdneho exekútora o udelenie poverení na vykonanie exekúcie už z uznesení okresného súdu, proti ktorým aj podala odvolania, v ktorých sa k týmto dôvodom vyjadrila. Preto aj keď okresný súd ústavne neakceptovateľným spôsobom pochybil, keď nedal sťažovateľke možnosť vyjadriť sa k listinným dôkazom, jeho preskúmaniu ani k ním uskutočnenému právnomu posúdeniu, jeho pochybenie nemožno pričítať na ťarchu najvyššieho súdu, keďže tieto procesné nedostatky boli odstránené v rámci odvolacieho konania. Z uvedeného dôvodu nemožno považovať napadnuté uznesenia najvyššieho súdu ani jeho postup, ktorý predchádzal ich vydaniu, za taký, ktorý porušuje sťažovateľkino základné právo vyjadriť sa k vykonávaným dôkazom podľa čl. 48 ods. 2 ústavy.

Pokiaľ sťažovateľka namieta, že najvyšší súd neodôvodnil odklon od judikatúry ústavného súdu, na ktorý poukázala v podanom dovolaní (nález ústavného súdu sp. zn. III. ÚS 60/04), pričom uviedla, že bolo povinnosťou najvyššieho súdu svoje odlišné stanovisko zdôvodniť, pretože sa riešila analogická právna otázka, ktorá už bola právoplatne vyriešená podstatne odlišným spôsobom, ústavný súd poukazuje na svoje vyjadrenie obsiahnuté v náleze sp. zn. II. ÚS 499/2012 z 10. júla 2013, v ktorom uviedol, „že tam riešená situácia bola odlišná. Tam totiž súd rozhodoval o odklade už nariadenej exekúcie, ktorému vyhovel, pričom sťažovateľom bol práve oprávnený, ktorý bol týmto postupom dotknutý. Oprávnený má totiž záujem na pokračovaní exekúcie a pokiaľ sa súd chce stotožniť s argumentmi povinného o odklade, má oprávnený v zásade právo predniesť svoje protiargumenty a donútiť súd, aby mu na podstatné z nich dal riadnu odpoveď. V tu prerokúvanej veci však, ako už bolo uvedené, ide o situáciu presne opačnú, v dôsledku čoho na ňu nemožno aplikovať závery uvedené v citovanom náleze.“

V súvislosti s „devätnástym odôvodnením“ smernice o nekalých podmienkach sťažovateľka namieta, že všeobecné súdy nezohľadnili špecifikum dané citovaným odôvodnením, ktoré z pod vecného rozsahu smernice o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách vyníma zmluvné podmienky v poisťných zmluvách, pričom podľa sťažovateľky cieľom citovanej smernice podľa jej „devätnásteho odôvodnenia“ je, že dohoda o rozhodcovskom konaní nemôže byť neprijateľnou podmienkou, ak je dohodnutá v poisťnej zmluve.

Ústavný súd sa stotožňuje s tou časťou argumentácie sťažovateľky, v rámci ktorej uvádza, že nie každá rozhodcovská doložka predstavuje automaticky neprijateľnú zmluvnú podmienku. Je totiž nepochybné, že k záveru o jej neprijateľnosti môže príslušný všeobecný súd dospieť len na základe komplexného posúdenia príslušnej spotrebiteľskej zmluvy.

V nadväznosti na uvedené ústavný súd poukazuje na sťažovateľkou uvádzané „devätnáste odôvodnenie“ smernice o nekalých podmienkach, podľa ktorého *„keďže na účely... smernice sa hodnotenie nekalého charakteru netýka podmienok, ktoré popisujú hlavný predmet zmluvy ani vzťah kvalita/cena tovaru alebo dodávaných služieb; keďže hlavný predmet zmluvy a vzťah cena/kvalita môže byť napriek tomu braný do úvahy pri hodnotení primeranosti ostatných podmienok...“* vyplýva, že len hlavný predmet zmluvy (v okolnostiach posudzovanej veci je hlavným predmetom poisťnej zmluvy poisťné krytie poskytnuté dodávateľom, pozn.) a vzťah ceny a kvality tovaru alebo dodávanej služby sú vyňaté z posúdenia neprijateľnosti zmluvných podmienok. Zároveň však platí, že aj hlavný predmet zmluvy a vzťah ceny a kvality dodávanej služby môžu byť brané na zreteľ pri hodnotení primeranosti ostatných podmienok (rozumej ostatných podmienok poisťnej zmluvy). Z citovaného odôvodnenia smernice o nekalých podmienkach však nevyplýva vyňatie poisťných zmlúv z vecného rozsahu smernice o nekalých podmienkach en bloc, a rovnako ani nemožnosť posúdenia nekalého charakteru podmienky zakladajúcej právomoc rozhodcovského súdu rozhodnúť spor vyplývajúci z poisťnej zmluvy.

Vo svojej konštantnej judikatúre ústavný súd tiež uvádza, že súčasťou obsahu základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy je aj právo účastníka konania

na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t. j. s uplatnením nárokov a obranou proti takému uplatneniu. Všeobecný súd pritom nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené účastníkom konania, ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia. Odôvodnenie rozhodnutia všeobecného súdu, ktoré stručne a jasne objasní skutkový a právny základ rozhodnutia, postačuje na záver o tom, že z tohto aspektu je plne realizované základné právo účastníka na spravodlivý proces (IV. ÚS 115/03, III. ÚS 209/04). Podľa názoru ústavného súdu napadnuté uznesenia najvyššieho súdu uvedené požiadavky na odôvodnenie napĺňajú.

Sťažovateľka tiež namieta, že k porušeniu jej práv podľa ústavy, listiny a dohovoru došlo aj tým, že najvyšší súd sa v posudzovanej veci nedostatočne zaoberal dôvodnosťou jej dovolacej námietky podľa § 237 písm. f) OSP založenej na tvrdení, že napadnuté uznesenia krajského súdu sú nepreskúmatel'né (arbitrárne), keďže sú nedostatočne odôvodnené. Ústavný súd v tejto súvislosti v zhode so svojou doterajšou judikatúrou (napr. IV. ÚS 481/2011, IV. ÚS 161/2012, IV. ÚS 196/2014) opakovane uvádza, že považuje za ústavne udržateľný právny názor najvyššieho súdu, podľa ktorého prípadný nedostatok riadneho odôvodnenia dovolaním napadnutého rozsudku, nedostatočne zistený skutkový stav alebo nesprávne právne posúdenie veci nezakladá vadu konania podľa § 237 písm. f) OSP, ale len tzv. inú vadu konania podľa § 241 ods. 2 písm. b) OSP. Ústavný súd nezistil v posudzovaných veciach relevantné dôvody na odchýlenie sa od svojej doterajšej judikatúry, a preto dospel k záveru, že aj táto námietka sťažovateľky je zjavne neopodstatnená.

Vychádzajúc zo všetkých doteraz uvádzaných skutočností, ústavný súd dospel k záveru, že základné práva sťažovateľky podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 36 ods. 1 listiny a právo podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru napadnutými uzneseniami najvyššieho súdu a postupom, ktorý predchádzal ich vydaniu, porušené neboli (bod 1 výroku nálezu).

II.2.2 K namietanému porušeniu základných práv podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 36 ods. 1 listiny a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru napadnutými uzneseniami krajského súdu a postupom, ktorý predchádzal ich vydaniu

Predmetom prieskumu zo strany ústavného súdu bola vo vzťahu k tejto časti sťažností námietka sťažovateľky založená na tvrdení, že napadnuté uznesenia krajského súdu sú založené na nesprávnych skutkových a právnych záveroch odvolacieho súdu a zároveň sú nedostatočné odôvodnené.

Krajský súd sa v uzneseniach sp. zn. 1 CoE 171/2011 z 23. júna 2011 a sp. zn. 1 CoE 418/2011 z 8. augusta 2011 stotožnil s odôvodnením napadnutých uznesení okresného súdu a uviedol nad jeho rámec skutočnosti, ktorými zároveň reagoval na odvolacie dôvody sťažovateľky. V relevantnej časti odôvodnenia napadnutých uznesení krajského súdu sa okrem iného uvádza:

«Z ustanovenia § 44 ods. 2 Exekučného poriadku vyplýva, že exekučný súd skúma pred vydaním poverenia na vykonanie exekúcie, najmä či návrh na vykonanie exekúcie má všetky náležitosti návrhu, či je k nemu priložený exekučný titul opatrený potvrdením o vykonateľnosti, či exekučný titul je materiálne vykonateľný v tom zmysle, že oprávnený a povinný sú osobami uvedenými v exekučnom titule, prípadne či na nich prešlo právo alebo povinnosť z exekučného titulu, a tiež či sú splnené podmienky podľa § 103 O. s. p, za ktorých súd môže konať. Z ustanovení § 45 ods. 1, 2 zákona č. 244/2002 Z. z. o rozhodcovskom konaní však vyplýva, že súlad rozhodcovského rozsudku ako exekučného titulu s § 45 ZoRK je hmotnoprávnym predpokladom pre vykonanie exekúcie, preto exekučný súd v tejto fáze konania je povinný prihliadnuť na to, či sú dané dôvody neprípustnosti exekúcie na podklade rozhodcovského rozsudku podľa § 45 ZoRK. Exekučný súd správne kvalifikoval poisťnú zmluvu uzavretú medzi oprávneným a povinným ako spotrebiteľskú zmluvu, pretože vyjadruje vzťah medzi spotrebiteľom a dodávateľom. Odvolateľ sa v odvolaní zamýšľa nad správnosťou záveru okresného súdu a tvrdí, že rozhodcovský rozsudok bol vydaný podľa zákona a predmetná poisťná zmluva neobsahuje neprijateľné zmluvné podmienky, pretože rozhodcovská doložka bola dohodnutá individuálne a povinný nebol žiadnym spôsobom nútený túto podmienku prijať.

Odvolací súd sa s tvrdením oprávneného nestotožnil, naopak dôvody uvedené okresným súdom v napadnutom uznesení považuje za správne. Bolo povinnosťou exekučného súdu, aby preskúmal exekučný titul aj s ohľadom na ustanovenie § 45 ods. 1 ZoRK. Možnosť skúmať vykonateľnosť exekučného titulu v ktoromkoľvek štádiu exekučného konania vyslovil Najvyšší súd SR už v rozhodnutí zo dňa 27.01.1997, sp. zn.: 3Cdo/164/1996, v ktorom okrem iného uviedol, že v prípade zistenia, že exekúcia bola nesprávne nariadená na základe titulu, ktorý nespĺňa požiadavku vykonateľnosti po stránke formálnej a materiálnej, musí byť v každom štádiu konania i bez návrhu zastavená. Odvolací súd sa nestotožnil s námietkou oprávneného, že exekučný súd nie je oprávnený na preskúmavanie rozhodcovského rozhodnutia a svojim postupom v danej veci prekročil svoje právomoci, pričom odvolací súd poukazuje aj na uznesenie Ústavného súdu SR, sp. zn.: III.ÚS 86/2010-19 z 18.02.2010, v ktorom okrem iného konštatoval, že súd je kedykoľvek v priebehu exekučného konania oprávnený ex offo skúmať, či sú podmienky núteného vymáhania pohľadávky splnené. Oprávnenie exekučného súdu skúmať materiálnu vykonateľnosť exekučného titulu vyplýva aj z ustanovenia § 44 ods. 2 a § 58 ods. 1 Exekučného poriadku.

Exekučný súd v súlade s kritériami, na ktorých je založený inštitút neprijateľnej zmluvnej podmienky preskúmal rozhodcovskú doložku. K námietke oprávneného k záveru exekučného súdu o tom, že sa jedná o neprijateľnú zmluvnú podmienku, poukazuje odvolací súd na to, že rozhodcovská doložka začlenená do rámca osobitných zmluvných dojednaní k poisťnej zmluve v danom prípade spôsobuje hrubý nepomer v právach a povinnostiach zmluvných strán, a to v neprospech spotrebiteľa. Jedná sa o nerovný, nevyvážený vzťah, pričom nemožno pochybovať o tom, že takáto zmluvná podmienka sa prieči dobrým mravom. Na absolútne neplatnú zmluvnú podmienku súd prihliadne aj bez návrhu a rovnako bez návrhu súd exekúciu zastaví, ktorá sa vedie o vymoženie plnenia z takejto neprijateľnej zmluvnej podmienky. Ak neprijateľnou zmluvnou podmienkou je samotná rozhodcovská doložka a dodávateľ ju použije, ide o výkon práv v rozpore s dobrými mravmi. Súd je oprávnený a povinný zastaviť exekúciu v celom rozsahu, ak exekučným titulom je rozhodcovský rozsudok rozhodcu alebo rozhodcovského súdu, ktorý svoju právomoc odvodzoval z neprijateľnej rozhodcovskej zmluvy (§ 39, § 53 ods. 5, § 45 ods. 1 písm. c/ ods. 2 ZoRK). Iba tak môže súd naplniť cieľ článku 6 ods. 1 Smernice Rady ES

93/13/EHS z 5. apríla 1993 o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách - postarať sa o to, aby spotrebiteľov nekalé podmienky v záujme vyššej kvality života bežných ľudí nezaväzovali. Pokiaľ exekučný súd zistí uvedené nedostatky už v štádiu žiadosti o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie, dôsledkom toho je procesné vyústenie - zamietnutie žiadosti súdneho exekútora o udelenie poverenia podľa § 44 ods. 2 Exekučného poriadku. Význam posudzovania kritérií z hľadiska, či sa nejedná o neprijateľnú zmluvnú podmienku u rozhodcovej doložky je zvýraznený tým, že cieľom rozhodcovskej zmluvy je dosiahnuť prejednanie prípadného sporu arbitrom rozhodcom ako súkromnou osobou, na ktorého zmluvné strany delegovali takúto právomoc. V prípade rozhodovania rozhodcom sa nejedná o výkon verejnej štátnej moci. Preto nad všetky pochybnosti je potrebné mať preukázanú skutočnosť, či spotrebiteľ pri uzatváraní rozhodcovskej doložky si plne uvedomoval význam, obsah a podstatu tohto inštitútu, ktorým v podstate sa prenáša - deleguje právomoc na rozhodnutie prípadného sporu súkromnoprávnou osobou a nie všeobecným súdom. Spotrebiteľ sa vzdáva ústavou garantovaného práva na prejednanie jeho veci pred nezávislým štátnym súdom. V dôsledku toho je plne oprávnená požiadavka na to, aby rozhodcovská doložka bola individuálne dojednaná.

Odvolací súd poukazuje na to, že v danom prípade rozhodcovská doložka nesleduje zachovanie rovnováhy medzi zmluvnými stranami, naopak vyznieva v neprospech spotrebiteľa. Spotrebiteľ s ohľadom na vzdialenosť miesta konania v prípade podania návrhu zo strany veriteľa nemá možnosť sa relevantným spôsobom brániť proti návrhu, ani sa zúčastniť rozhodcovského konania. Nerovnováha vo vzájomnom vzťahu medzi spotrebiteľom a dodávateľom, ktorú toto zmluvné dojednanie zakladá má reálny základ a v žiadnom prípade nevyplýva len zo skutočnosti, že povinný „len nevyužil svoje procesné oprávnenia“. Podpisom zmluvy, ktorej obsahom bolo aj dojednanie rozhodcovskej doložky v naznačenom znení sa spotrebiteľ dopredu reálne vzdal práva na účinnú právnu obranu.

Odvolací súd poukazuje tiež na skutočnosť, že rozhodnutie rozhodcu preberá formálne argumenty žalujúcej strany a rozhodca sa nevysporiadal s inštitútmi zameranými na ochranu spotrebiteľa, a tým vlastne porušil kogentné predpisy určené na ochranu spotrebiteľa.

Preskúmaním veci odvolací súd dospel k záveru, že odvolanie oprávneného nebolo dôvodné. Rozhodcovská doložka je neprijateľnou zmluvnou podmienkou, a preto bola od

počiatku neplatná v zmysle § 53 ods. 4 Občianskeho zákonníka. Z tohto dôvodu exekučný titul vydaný v rozhodcovskom konaní nemôže v danej veci byť zákonným podkladom na vykonanie exekúcie. Ak rozhodnutie, ktoré je exekučným titulom vydal nepríslušný orgán, potom ide o právny akt nulitný, ktorý v exekučnom konaní nie je možné vykonať. Ak súd toto zistí pred vydaním poverenia je namieste zamietnuť žiadosť o vydanie poverenia v zmysle § 44 ods. 2 Exekučného poriadku a následne, podľa ods. 3 citovaného ustanovenia Exekučného poriadku, exekučné konanie zastaviť. Keďže ani ostatné odvolacie dôvody oprávneného neboli opodstatnené, odvolací súd dospel k záveru, že exekučný súd správne žiadosť súdneho exekútora o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie ako nedôvodnú zamietol.»

Vychádzajúc z citovaného, ústavný súd na rozdiel od sťažovateľky nepovažuje napadnuté uznesenia krajského súdu za nedostatočne odôvodnené a nepreskúmateľné, keďže z nich vyplýva dostatok právne relevantných argumentov odôvodňujúcich kľúčové právne závery odvolacieho súdu. Úlohou ústavného súdu pri rozhodovaní o sťažnostiach podľa čl. 127 ods. 1 ústavy nie je posudzovanie právnej perfektnosti namietaných rozhodnutí všeobecného súdu z hľadiska formálnych požiadaviek vyplývajúcich zo zákonov a iných všeobecne záväzných právnych predpisov a z týchto aspektov jeho „vylepšovanie“ (IV. ÚS 325/08), ale posúdenie jeho ústavnej akceptovateľnosti a udržateľnosti.

Ústavný súd po preskúmaní právnych záverov krajského súdu dospel k záveru, že v posudzovaných veciach sa odvolací súd nedopustil takých výkladových omylov či iných pochybení, ktoré by zakladali rozpor napadnutých uznesení krajského súdu s obsahom základného práva na súdnu ochranu či práva na spravodlivé súdne konanie.

Ústavný súd považuje za potrebné reagovať aj na námietku sťažovateľky, ktorou poukazuje aj na nejednotnosť rozhodovacej praxe všeobecných súdov pri rozhodovaní o vecne a právne podobných veciach. V tejto súvislosti ústavný súd v zhode so svojou doterajšou judikatúrou (m. m. I. ÚS 17/01) predovšetkým zdôrazňuje, že mu neprislúcha zjednocovať in abstracto judikatúru všeobecných súdov a suplovať právomoc, ktorá je podľa § 8 ods. 3 zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých

zákonov v znení neskorších predpisov zverená najvyššiemu súdu. Ústavný súd zároveň poznamenáva, že vývoj právnych názorov všeobecných súdov v právne obdobných prípadoch nemožno automaticky stotožňovať s porušením základného práva na súdnu ochranu, pokiaľ je prípadná odlišnosť týchto právnych názorov založená na racionálnej právnej argumentácii. Je pritom vecou (a najmä povinnosťou) vo veci konajúcich všeobecných súdov vysporiadať sa nielen so zákonnosťou, ale aj ústavnosťou svojich rozhodnutí (čl. 144 ods. 1 ústavy).

Keďže napadnuté rozhodnutia krajského súdu nevykazujú znaky svojvôle a sú dostatočne odôvodnené na základe jeho vlastných myšlienkových postupov a hodnotení, ústavný súd nie je oprávnený ani povinný tieto postupy a hodnotenia nahrádzať (podobne aj I. ÚS 21/98, III. ÚS 209/04) a v tejto situácii nemá dôvod zasiahnuť do právneho názoru krajského súdu. K zhodnému názoru ústavný súd dospel aj v konaní o iných porovnateľných sťažnostiach (III. ÚS 264/2012, I. ÚS 359/2012, I. ÚS 332/2012 a iné).

Vychádzajúc z uvedeného, ústavný súd konštatuje, že napadnutými uzneseniami krajského súdu a postupom, ktorý predchádzal ich vydaniu, neboli porušené základné práva sťažovateľky podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 36 ods. 1 listiny a právo podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru (bod 1 výroku nálezu).

II.2.3 K namietanému porušeniu základného práva na zákonného sudcu podľa čl. 48 ods. 1 ústavy napadnutými uzneseniami krajského súdu a postupom, ktorý predchádzal ich vydaniu, ako aj napadnutými uzneseniami najvyššieho súdu a postupom, ktorý predchádzal ich vydaniu

Zo sťažností vyplýva, že k porušeniu základného práva na zákonného sudcu podľa čl. 48 ods. 1 ústavy postupom a napadnutými uzneseniami krajského súdu a najvyššieho súdu malo podľa sťažovateľky dôjsť tým, že na okresnom súde v jej veciach rozhodoval vyšší súdny úradník, a nie sudca.

Podľa § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde sťažnosť nie je prípustná, ak sťažovateľ nevyčerpal opravné prostriedky alebo iné právne prostriedky, ktoré mu zákon na ochranu jeho základných práv alebo slobôd účinne poskytuje a na ktorých použitie je sťažovateľ oprávnený podľa osobitných predpisov.

Podľa § 53 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd neodmietne prijatie sťažnosti, aj keď sa nesplnila podmienka podľa odseku 1, ak sťažovateľ preukáže, že túto podmienku nesplnil z dôvodov hodných osobitného zreteľa.

Sťažovateľka síce podala proti napadnutým uzneseniam okresného súdu odvolanie a následne proti uzneseniam krajského súdu dovolanie, avšak námietku nesprávneho obsadenia okresného súdu, teda že namiesto sudcu konal a rozhodoval vyšší súdny úradník, ani v jednom z týchto opravných prostriedkov neuplatnila. Formálne preto využila účinné právne prostriedky ochrany svojich práv ustanovených zákonom, avšak z materiálneho hľadiska uvedenú námietku v nich neuplatnila. Zároveň sťažovateľka v sťažnostiach adresovaných ústavnému súdu ani len netvrdila (tým menej preukazovala), že k nesplneniu podmienky využitia účinného právneho prostriedku ochrany práva došlo v jej prípade z dôvodov hodných osobitného zreteľa. Za daných okolností preto neprichádzal do úvahy postup ústavného súdu podľa § 53 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

Vzhľadom na uvedené ústavný súd námietku porušenia základného práva na zákonného sudcu podľa čl. 48 ods. 1 ústavy, ktorú sťažovateľka uplatnila po prvýkrát v konaní pred ústavným súdom, vyhodnotil podľa § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde ako neprípustnú a z tohto dôvodu sťažnostiam v tejto časti nevyhovел (bod 2 výroku nálezu).

6. Sťažovateľka vo svojom stanovisku z 5. augusta 2014 uplatnila aj novú námietku porušenia základného práva podľa čl. 20 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 1 ods. 1 dodatkového protokolu. Vzhľadom na záväzne vymedzený predmet konania uznesením č. k. II. ÚS 382/2013-27 z 10. júla 2013 sa ústavný súd uvedenou námietkou meritórne nezaoberal.

7. O uložení povinnosti niektorému z účastníkov konania, aby úplne alebo sčasti uhradil inému účastníkovi konania jeho trovy, rozhoduje ústavný súd podľa „výsledku konania“ (§ 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde), zohľadňujúc, či bola sťažnosť dôvodná, teda či ústavný súd vyslovil porušenie základných práv alebo slobôd sťažovateľa zaručených v ústave alebo v kvalifikovanej medzinárodnej zmluve vo veci samej.

Keďže v uvedenom prípade ústavný súd rozhodol, že sťažovateľkou označené základné práva podľa ústavy a listiny a právo podľa dohovoru porušené neboli, uvedeným návrhom sa pri svojom rozhodovaní už nezaoberal.

8. Vzhľadom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok, treba pod právoplatnosťou rozhodnutia uvedenou vo výroku tohto rozhodnutia rozumieť jeho doručenie účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 30. septembra 2014